

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΕ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 15 ΜΑΪΟΥ 1937

ΑΡΙΘ 18-19

ΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Αρ. Πρ. 636.

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περικύθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν Μετρούπολιτος κύριε Χρυσόστομε, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Τῆς ὀριστικῆς διευθετήσεως τοῦ τοσοῦτον ἐπιμακρον ἀπασχολήσαντος τὴν καθ' ἡμᾶς Μεγάλῃν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν Ἀλβανικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος ἄρτι ἐπιλαβόμενοι μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἀποβλέψαντες μετὰ φιλοστόργου προσοχῆς πρὸς τὴν καὶ ἐσχάτως ἡμῖν παρὰ τῶν ἐν τῷ νεορῷ Ἀλβανικῷ Κράτει εὐσεβῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν καὶ τῶν ποιμένων αὐτῶν περὶ εὐλογίας καὶ ἀνακηρύξεως τῆς κατ' αὐτοὺς ἐκκλησιαστικῆς περιοχῆς εἰς ἰδίαν αὐτοτελή καὶ αὐτοκέφαλον ἐκκλησιαστικὴν περιφέρειαν, ὡς μόνῃς τῆς τοιαύτης τῶν κατ' αὐτοὺς ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων διοργανώσεως λυσιτελῶς δυναμένης τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῶν πρὸς τὰς νέας περιστάσεις καὶ τὴν πολιτικὴν προσαρμοσάσαι ζωὴν, ὑποβληθεῖσαν αἰτησιν, εἶ δὲ καὶ τὴν βεβαιωθείσιν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτῶν παρὰ τοῦ θεοφρονητοῦ Κράτους τῆς Ἀλβανίας ἐν τῇ ἐφεξῆς αὐτῆς ζωῇ ἀκόλυτον ἐλευθερίαν καὶ αὐτοτέλειαν ὑπ' ὅσῃν λαβόντες, ἔγνωμεν εὐμενῶς τὸ πρὸς ἡμᾶς αἶτημα τοῦτο τῶν εἰρημένων ἐν Ἀλβανίᾳ ἀγαπητῶν ἡμῖν κατὰ πνεῦμα υἱῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν ἀποδέξασθαι καὶ τὴν παρ' ἡμῶν χορηγήσασαι εὐλογίαν καὶ κύρωσιν πρὸς τὴν ἀνεξάρτητον καὶ αὐτοκέφαλον ὀργάνωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων αὐτῶν.

Ὅθεν, αἰσίως καὶ τακτικῶς ἤδη πάντων συντελεσθέντων καὶ ἐκδοθέντων καὶ τοῦ νεομοσμένου ἀπὸ ἱβ' φθίνοντος μηνὸς Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδοικοῦ Τόμου τῆς χειραφετήσεως, ἀνεδείχθη ἤδη καὶ συγκατηρηθῆμεν μετὰ τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ ἐν Ἀλβανίᾳ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ὡς ἀδελφὴ ἐν Χριστῷ τούτων τευθεν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν λογιζομένη.

Τὰ οὕτω περὶ τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῇ τοῦ Θεοῦ εὐλογίᾳ, συντελεσθέντα ἄσμενοι ἀνακοινοῦμενοι καὶ τῇ Ὑμετέρᾳ γερασμίᾳ καὶ

περισπουδάστῳ Μακαριότητι, πεποιθᾶμεν ὅτι ἐγκάρδιον καὶ Αὐτῇ, ὡς καὶ πάντες οἱ τὴν διακυβέρνησιν τῶν ἐπι μέρους Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἀναδεδεγμένοι σεβάσμιοι καὶ ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, αἰσθανθήσονται ἐπὶ τῷ εὐτυχεῖ γεγονότι χαρὰν, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης Αὐτῆς καὶ τῆς ἐκτιμήσεως ἀείποτε μέλλει περιβᾶλλειν τὸν Προκαθήμενον τῆς νεωτέρας ταύτης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κύριον Χριστοφόρον, μετὰ πάσης προφροσύνης εὐκαίρως τὴν ἐαυτῆς συναντίληψιν αὐτῷ ἐπιδιδῶντες.

Ἐπὶ δὲ τούτοις κατασπαζόμενοι Αὐτὴν καὶ αὐδὶς ἐν Κυρίῳ, διτετελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς.

α ρ λζ'. Ἀπριλίου ιθ'.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος ἀγαπητῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφῆς

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΒΕΝΙΑΜΙΝ

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ

ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΕΟΡΤΑΙΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ*

«Κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῆς παγκοίνου χαρᾶς τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ κόσμου ἐπὶ ταῖς εορταῖς τοῦ Πάσχα κυριαρχεῖ ἀναμφιβόλως εἰς τὰς ψυχὰς ὅλων τῶν πιστῶν τὸ αἰῶδημα τῆς ἀγάπης τῆς διδραχθείσης ὑπὸ τοῦ θεοῦ Λυτρωτοῦ, ὁ ὁποῖος τὸν φοικτὸν ὑπέστη σταυρικὸν θάνατον καὶ ἀνέστη ἐκ νεκρῶν διὰ τὴν ἀπολυτρώσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ καταστήσῃ κοινωνοῦς τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς. Τὸ πρῶτον καὶ τελευταῖον παράγγελμά του ἦτο «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους»! Ἐπὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλαλληλίας ἐστήριξεν ὁ Σωτὴρ τὴν ζωὴν, δι' αὐτῆς ἐξημέρωσε τὰ ἥθη τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐθεμελίωσε τὴν εὐημερίαν των.

Ἀλλὰ διὰ νὰ δυνηθῇ τις νὰ στηρίξῃ τὴν ζωὴν του ἐπὶ τοιαύτης βίσεως ἀπαιτεῖται νὰ ἔχη πίστιν πρὸς τὸν Λυτρωτὴν καὶ νὰ εἶναι μετ' αὐτοῦ πνευματικῶς ἠνωμένος. Ἡ πίστις ἐξυψώνει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν φρονηματίζει, ἡ δ' ἔλλειψις τῆς γεννᾷ τὰ πάθη καὶ τὰ μίση μετὰ τῶν ἀνθρώπων, τὰ ὁποῖα παρήγαγον καὶ τὴν σύγχρονον τραγικὴν τοῦ κόσμου κατάστασιν, τὴν δημιουργοῦσαν φοβεροὺς κινδύνους νέας σινορίας καὶ νέου ἀλληλοσπαραγμοῦ τῶν ἐθνῶν. Ἡ ἀν-

* Ἐδημοσιεύθη διὰ τοῦ ἡμερησίου τύπου.

θροικότης, απομακρυνθείσα από την διδασκαλίαν του Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξήγησε νὰ λύση τὰ μεγάλα κοινωνικά προβλήματα διὰ νέων θεωριῶν, ἀλλ' εὐρέθη πρὸ φρικτοῦ χάους, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ ὑπερπηδήσῃ χωρὶς νὰ συντριβῆ καὶ χωρὶς νὰ συμπαρασύρῃ εἰς καταστροφὴν τὸν πολιτισμόν. Μόνον ἡ ἐπάνοδος πρὸς τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάτης θὰ σώσῃ αὐτήν.

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει ἐκτιμῆση καλῶς τὰς παρούσας δυσκόλους περιστάσεις, τὰς ὁποίας διατρέχει καὶ αὐτὸς μετὰ τῆς ἀνθρωπότητος ὀλοκλήρου, καὶ ἔχει ἀνασυντάξῃ ἔτι μόνον τὰς ὑλικὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς του δυνάμεις, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς εὐημερίας του. Ὁ, τι δὲ καὶ ἂν πράξῃ, δὲν θὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἂν δὲν στηριχθῆ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Καμία ἀόρθωσις δὲν δύναται νὰ εἶναι πραγματικὴ ἄνευ προηγουμένης πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἀνορθώσεως καὶ ψυχικῆς ἐξυγιάνσεως, διότι καμία δύναμις ὑλικὴ δὲν δύναται νὰ ἰσχύσῃ. ἂν δὲν ἐκπηγαῖσῃ ἀπὸ τὰς ζωοπαρόχους καὶ ἀκαταλύτους δυνάμεις τοῦ πνεύματος. Ὁ ἐφορτισμὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν πρέπει νὰ εἶναι τυπικὸς καὶ κατὰ συνθήθειαν τελοῦμενος, ἀλλὰ πρέπει νὰ συγκινήσῃ βαθύτατα ὡς ἐφορτισμὸς γεγονότος, τὸ ὁποῖον ὑπῆρξε ἡ βῆσις τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἡ αἰτία τῶν δι' αὐτοῦ μεγιστῶν μεταβολῶν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἄνευ τοῦ γεγονότος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ δὲν δύναται νὰ νοηθῆ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία. Τὸ Πάσχα, ὡς ἐφορτὴ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, πρέπει νὰ προκλήθῃ πάντοτε εἰς τὰς ψυχὰς μας τὴν χαρὰν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἠγάσαντο οἱ πατέρες μας, διὰ τοὺς ὁποίους τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» προδικαίει πάντοτε βαθύτατας συγκινήσεις καὶ ψυχικὴν ἀγαλλίαν, τοῦς παρῶρα πρὸς ἐνάρετον βίον καὶ πρὸς μεγάλα ἔργα.

Συγχαιρόντες τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἐπὶ ταῖς ἐφορταῖς τοῦ Πάσχα, εὐχόμεθα ὅπως ὁ ἀναστὰς Λυτρωτὴς τὸν προστατεύῃ πάντοτε, τὸν διατηρῆ ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ καὶ τὸν καθιστῆ ἱκανὸν πρὸς ἱστορικὴν ἀποστολήν, ἀνταξίαν τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος του».

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Πράξ. 5, 12—20.

Διὰ μέσου τῶν θαυμασιῶν ἱστορικῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα ὁ ἱερός Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, ὁ καὶ συγγραφεὺς τῶν *Πράξεων*, μὲ συντομίαν μὲν, ἀλλὰ μὲ τόσην δύναμιν λόγου καὶ χρώματος ἐξιστορεῖ, διαπιστοῦνται φανερότατα αἱ ἀλήθειαι, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐδράζεται ἐπὶ τῆς προδήλου θείας αὐτῆς προελεύσεως καὶ δυνάμεως, συγχρόνως δὲ, ὅτι οἱ πρῶτοι αὐτῆς λειτουργοί, οἱ οἱ ἦσαν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, ἦσαν μὲν φορεῖς τῆς δυνάμεως ταύτης, ἀλλὰ καὶ στόχοι τῆς ἀνθρωπίνης κακίας, τῆς σωματικῆς τυφλώσεως, τοῦ χειμερπεστέρου συμφεροντολογισμοῦ. Διαλαμβάνει ἐπίσης πινακίς ἡ ἀλήθεια, ὅτι τὸ ἠθικὸν τοῦ λαοῦ αἰσθητήριον, ἐφ' ὅσον καὶ οὗτος δὲν εἶχε διαφθαρεθῆ ὑπὸ τῶν κακῶν ἀρχόντων του, ἦτο πολὺ εὐαισθητότερον καὶ λεπτότερον τοῦ αἰσθη-

τηρίου τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ, γραμματέων, Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. Ἐνῶ οὗτοι ἐτάχθησαν, ὡς ἀπὸ συμφώνου, κατὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων αὐτοῦ, ὁ λαός, ὁ πρὸς καιρὸν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ σθηρίου Πάθους παρασυσταθείς, ἀνένηψεν εὐθύς ὡς οἱ Ἀπόστολοι μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν ἀνέλαβον τὸ ἔργον αὐτῶν καὶ παρασυστάσει θαύματα μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς. Ὁ λαός, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει πᾶσα κυριότης, ἐφ' ὅσον θέλει καὶ εἶναι ἀποφασισμένος νὰ ἀσκήσῃ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ἀδιαφορῶν διὰ τὰ πάθη τῶν ἀρχόντων του, τότε ἔδειξε τὴν πίστιν καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν θρησκείαν τοῦ Ἐσταυρωμένου εἰς βαθμὸν, καθ' ὃν οὐδέποτε θέλει προκαλῆται τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἐκ πληγῆς.

Οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, ἐν πλήρει πρὸς ἀλλήλους συμπνοίᾳ καὶ ἀρμονίᾳ, ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ὡρῶντες καὶ διδασκόντες, μιμούμενοι τὸν Σωτήρα, εἰς τὸν λαὸν ἐπίσης ἀπέβλεψαν, ἵνα ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ ἀπαρτίσῃ τὸν «λαὸν τῶν Κυρίου», μὲ τὴν βεβιωμένην πάντως ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ ἦτο δυνατόν ἀπ' ἐνὸς νὰ καταδεικνύηται ἡ πνευματικὴ γυμνότης καὶ ἡ ἔλλειψις διαισθήσεως περὶ τὰ ὑψηλὰ τῶν ἀναξίων καὶ στενοκεφαλῶν ἀρχόντων, ἀπ' ἑτέρου δὲ νὰ κινήθων ἴσως οἱ οἱ πρὸς σκέψεις βαθύτερας καὶ ἂν δὲν παραδειγματισθῶσι, τοῦλάχιστον νὰ καταγελασθῶσι. Ταύτην ἀναμφιβόλως ἔχει τὴν ἐννοίαν ἡ σημειωσις τοῦ ἱεροῦ συγγραφέως τῶν Πράξεων, ὅτι «διὰ τῶν χειρῶν τῶν Ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλὰ», καὶ ὅτι «ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός». Ἡ ἱστορικὴ αὐτῆς μνηστία τοῦ γεγονότος δεικνύει πόσον οἱ τότε λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ πρωτίστως οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, εὐρίσκοντο εἰς ἄμεσον, συνεχῆ, ἐξιδιασμένην ἐπαφήν μὲ τὸν λαὸν καὶ τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ.

Τῆς ἐνσυνειδήτου ταύτης ἐπαφῆς ἀποτέλεσμα φυσικὸν καὶ ἄμεσον ἦτο ἡ πρόοδος τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας, ἡ αὕξησις καὶ κραταίωσις τῆς Ἐκκλησίας, ἡ δόξα τοῦ Κυρίου. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες προσετίθεντο «πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ» κατὰ πλήθη, καὶ τόσος ἦτο ὁ ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἔξαρσις τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ, ὅστε ἀπὸ τὰς ὁδοὺς ἔφερον καὶ τοὺς βάρους ἀκόμη ἀσθενεῖς ἐπὶ κλινῶν καὶ κραββάτων, ἵνα—ἐδῶ τὸ ὑπερφορὸν σημεῖον τοῦ θρησκευτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ των—«ἵνα, ἐρχομένου Πέτρου, κλῆν ἡ σκιά ἐπισκιάσῃ τινί» τῶν ἀσθενῶν τούτων. Καὶ ἔσπευδον νὰ ἐπωφεληθῶσι τὰς διὰ τῶν Ἀποστόλων διαχυνομένης θείας δωρεάς ἔτι μόνον ἀπὸ πάσης συνοικίας τῆς Ἰερουσαλὴμ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν πέριξ πόλεων, ἀπὸ τὰς ὁποίας συνέτρεχον οἱ ἀσθενεῖς, ἐφέροντο καὶ αὐτοὶ οἱ δαιμονιζόμενοι, καὶ, ὡς σημεῖοι ὁ ἱερός Εὐαγγελιστὴς, «ἐθεραπεύοντο ἅπαντες».

Τὸ ἐπακολούθημα τῆς τοιαύτης ἐντατικῆς καὶ θεοκινήτου δράσεως: «ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ἐξηγγέθησαν, μεστὴι φθόνου καὶ κακίας, συνέλαβον αὐτοὺς, ἀσφαλῶς ἐβλαβερῶσαν κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἐφυλάκισαν. Ἄλλα τότε διὰ πολλοστὴν φωνὴν ἐδείχθη ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἔργον τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι

οἱ λειτουργοὶ αὐτῆς εἶναι ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ. «Ἄγγελος Κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς» καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς μετὰ τὴν θείαν ἐντολὴν νὰ ἐμφανίζωνται ἀτρόβητοι ἐνώπιον τοῦ ἀδικουμένου λαοῦ καὶ νὰ κηρύττωσι τὸν Χριστόν, «πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς». Ἦτο καὶ αὐτὸ μία ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ Πατρὸς εἰς τοὺς ἀμετανοήτους πρὸς σωτηρίαν.

E. I. K.

Πράξ. 6, 1—7.

Ἡ ὑπὸ μελέτην περικοπὴ τῶν Πράξεων διανοίγει ἐνώπιον ἡμῶν μίαν πτυχὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου τῶν ἀποστολικῶν χρόνων. Τὸ κήρυγμα τοῦ ἱεροῦ Ἐὐαγγελίου, καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, καὶ ἐν σχέσει πρὸς πᾶσαν ἄλλην λειτουργίαν, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν πρὸς τοὺς πτωχοὺς μέριμναν, ἐκτιμᾶται ὡς ὑπερέτερας ἀξίας, συνεπῶς καὶ ἐπιτακτικώτερας ὑποχρεώσεως διὰ τοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα τοὺς Ἐπισκόπους, ἔργον. Ἡ φράσις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, τὴν ὅποιαν μετὰ τὸς ἐπισημότητος ἐνώπιον τοῦ «πλήθους τῶν μαθητῶν» τῆς Ἱερουσαλὴμ μετεχειρίσθησαν λέγοντες «οὐκ ἄρρεστόν ἐστιν ἡμῶς καταλειψάντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις», δεικνύει ἐκφαντικῶς καὶ ὅποιαν μὲν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι εἶχον ἀντίληψιν καὶ συναίσθησιν εὐθύνης ὡς πρὸς τὸ ἔργον τοῦ κηρύττειν τὸν θεῖον λόγον, ἀλλὰ καὶ ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἔργον, οὐδὲ αὐτὸ τὸ μέγα τῆς φιλανθρωπίας κοινωνικὸν τῆς Ἐκκλησίας λειτουργήμα, συγχωρεῖται νὰ ὑποκλέπηται ἀπὸ τοὺς ἐντεταμένους τῆς Ἐκκλησίας λειτουργοὺς τὸν χρόνον, ὅστις ὀφείλει ἀπαρβιάτως νὰ διατίθεται παρ' αὐτῶν ἐπὶ διδασκαλίᾳ τῆς πίστεως, καὶ ὅτι ἐπίσης διὰ τὸν προϋστάμενον τῆς Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπον πᾶν ἄλλο καθήκον μετὰ τὸ καθήκον τῆς διδασκαλίας, τὸ ὅτιον πρέπει νὰ ἀπορροφᾷ τὴν κυρίαν δραστηριότητα αὐτοῦ, εἶναι δευτερεύον. Ὅτι δὲ τοιαύτη ἐκδοχὴ περὶ τοῦ προορισμοῦ τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη, ἐπικυροῦται ἐξ ὧν ὁ ἱερός συγγραφεὺς τῶν Πράξεων σημεῖοι ἐν τῇ περικοπῇ ταύτῃ, ὅτι ἀπαλλαγέντων ἤδη τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἀπὸ τῆς μέχρι τινὸς φροντίδος αὐτῶν «περὶ τὸ διακονεῖν τραπέζαις» τῶν πτωχῶν, καὶ ἀπερισπάστως πλέον ἐπιδοθέντων εἰς τὸ κύριον αὐτῶν ἔργον, «ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἤϊσαν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν Ἰουδαίων ὑπήκουον τῇ πίστει». Τί, τῷ ὄντι, ὑπέτερον τοῦ σπεῖρειν τὸν θεῖον λόγον;

Εἶναι ἄξιον σημειώσεως, ὅτι εἰς τὸ ὕψος τῆς «διακονίας τοῦ λόγου» τάσσεται ἐν τῇ συνειδήσει τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τὸ λειτουργήμα τῆς δημοσίας προσευχῆς, ὅ ἐστι τὸ ἱεροουργικὸν καθήκον. Ὅταν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι λέγωσιν: «ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτεροῦμεν», δεικνύουσιν ὅτι διακατέχονται ὑπὸ τῆς συναίσθησεως τοῦ ἱεροουργεῖν πάντοτε ἀπροφασίστως καὶ ἀπικρατήτως, καὶ κατὰ τὴν ὄραν τῆς ἱεροουργίας διδάσκειν τὸν λαόν. Ἄν δὲ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, ὅτι μέχρι τῆς

σιγμῆς, καθ' ἣν τοιαῦτα ἀποφαίνονται οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, μόνον ὁ βῆθμος τοῦ Ἐπισκόπου καὶ ὁ βῆθμος τοῦ ἱερέως ἀπετέλουν τὴν τάξιν τῶν ἀπὸ Θεοῦ ἐντεταμένων λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι, εὐνόητον, ὅτι οἱ δύο οὗτοι βαθμοὶ ὑπέχουσιν ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην καὶ ὑποχρέωσιν τῆς τελείσεως τῆς δημοσίας λατρείας καὶ τῆς «διακονίας τοῦ λόγου».

Ἡ φιλανθρωπία, ἡ ἄλλως Κοινωνικὴ Πρόνοια καλουμένη σήμερον, εἶχεν ἀναμφιβόλως τὴν θέσιν αὐτῆς ἐν τῷ ἔργῳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν. Καὶ τόσον ἐξετιμήθη παρὰ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, τῶν κυρίων ἑυθμιστῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος, ὥστε ἰδρῦθη ἔκτοτε παρ' αὐτῶν ὁ τρίτος τῆς Ἱεροσύνης βαθμὸς, ὁ βαθμὸς τοῦ διακόνου, εἰδικῶς καὶ κυρίως ἐντεταμένου εἰς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ φιλανθρωπικοῦ λειτουργήματος τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτω, τὸ ὑπουργεῖν τοῖς πτωχοῖς καὶ τοῖς ἔχουσιν ἀνάγκην περιθάλψαις ὁμοσήμερον ἐξῆψ ὁρθῆ παρὰ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων εἰς τὴν τάξιν τῶν ὑπάτων τῆς Ἐκκλησίας λειτουργημάτων καὶ ἀπετέλεσεν, οὕτως εἰπεῖν, εἰδικὸν κλάδον ὑπηρεσίας αὐτῆς, διὰ χειροτονίας καὶ εἰδικοῦ χαρισματος καθιερωμένον. Εἶναι περιττὸν ὅμως καὶ νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ εἰδικεὺς τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας δὲν προϋπέθετε τὴν αὐστηρὰν διάκρισιν καὶ ἀποκλειστικότητα τῶν λειτουργημάτων αὐτῆς. Οὔτε οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, οὔτε οἱ Ἐπίσκοποι, οὔτε οἱ πρεσβύτεροι ἔπαυσαν νὰ θεωρῶσιν ἔργον αὐτῶν τὴν φιλανθρωπίαν, καὶ οἱ διάκονοι δέ, καὶ ἐκήρυσσον καὶ ἐβίηθον κατὰ τὰς κοινὰς λατρείας. Οὕτως ἡ Ἐκκλησία ἀπεδείκνυεν ὅτι δὲν εἶναι μόνον τὸ διδάσκειν θεμελιώδεις ἐν αὐτῇ λειτουργήματα, ἀλλὰ καὶ τὸ πράττειν τὰ περὶ ἀγαθοεργίας διδασκόμενα.

K.

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

Μία τῶν θεμελιωδῶν ἀληθειῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶνε ἡ ἀνάστασις. Κατὰ τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν, πάντες οἱ ἄνθρωποι θὰ ἀναστῶν μετὰ τὰ σώματά των μεταβεβλημένα οὕτως, ὥστε νὰ ἦ εἰς ἀφθαρτα, τῆς ἀναστάσεως δὲ ταύτης ἐγγύθιον ἐδόθη ἡ ἀνάστασις τοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς παράδειγμα δὲ τῆς φύσεως τῶν μελλόντων νὰ ἀναστῶν σωμάτων ἡ φύσις τοῦ σώματος τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ. Οὕτω ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγένετο, κατὰ τοὺς χαρακτηρισμοὺς τοῦ τοῦ Ἀπ. Πύλου, ὁ πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἡ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. Πρωτότοκος, ἦτοι, πρῶτον, οὐδεὶς πρὸ αὐτοῦ ἐγεννήθη εἰς τοιαύτην ζωὴν ἀναστάσεως· ὁ ἀναβιώτας Λάζαρος δὲν ἀνέστη, ἀλλ' ἀνεστήθη τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἀναστηθέντων· οὗτοι ἀνέζησαν διὰ νὰ ἀποθάνουν ἐκ δευτέρου, τῶν σωμάτων αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατον ἀπομεινάντων ἀμεταβλήτων. Δεύτερον, οἱ ἅγιοι θὰ γεννηθῶν μετ' αὐτὸν καὶ τὰ σώματα αὐτῶν κατὰ τὴν ἀνάστασιν θὰ ὁμοιάσουν πρὸς τὸ ἰδικόν του. Τοῦτο δὲ σαφέστερον ἀποβλέπει διὰ τῆς λέξεως ἀπαρχή· διότι αἱ ἀπαρχαὶ εἶνε δεῖγμα τοῦ μέλλοντος

θερισμού. Ὡστε ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ παρίσταται αὐτῷ ὄχι ὡς τὸ παντάπασιν ἐξαιρετικὸν καὶ μοναδικόν, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς τὸ πρῶτον παράδειγμα τοῦ ὅ,τι ποτὲ θὰ καταστῆ γενικὸς κανὼν. Λεικνίει τοιοῦτοτρόπως τὸ ἔσχατον στάδιον τῆς μακρᾶς τοῦ ἀνθρώπου ἀναπτύξεως, ἦτοι τὸ τί τελικῶς οὗτος θὰ γείνηται ἐπὶ τέλους τελειωθῆ.

Ἄς προηγηθῆ λοιπὸν ὁ λόγος περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ τὰ Εὐαγγέλια, τὸ σῶμα τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ συνεδύαξε κατὰ ἀξιοκρατήρητον τρόπον ὑλικὰς καὶ ἀύλους ιδιότητας. Δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ πνευματικὸν σῶμα, ἀρκεῖ δι' αὐτοῦ νὰ ἐννοουμένον πνεῦμα συνδυασμένον μὲ μερικῶς ὑλικὸν σῶμα. Οὕτως, ἦτο δυνατόν ὁ Χριστὸς νὰ φανυσθῆ καὶ νὰ τρώγῃ καὶ νὰ σῶζῃ τὰ ἔχνη τῶν τραυμάτων, καὶ, ἐν τούτοις, διήρχετο, διὰ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων καὶ ἐγένετο ἄφαντος κατὰ βούλησιν. Τὸ πρᾶγμα συχνάκις ἐκλαμβάνεται ὡς ἀπίστευτον, ἀκριβῶς εἰπεῖν ὅμως δὲν εἶνε ἀπίστευτον. Διότι πᾶσαι αἱ ἐμφανίσεις του ἦσαν ὑπερφυσικαί. Ὁ Χριστὸς ἦτο ὁ Θεὸς — «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεὸς μου», ἀνέκραξεν ὁ Θωμᾶς, — δὲν γνωρίζομεν δὲ ἀρκετὰ περὶ τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ εἰπωμεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμφανισθῆ ἐν πνευματικῷ σώματι, ἐὰν ἤθελεν, ὅποτεδήποτε καὶ ὅπουδήποτε, ἐν οἷᾳ ἤποτε μορφῇ καὶ μὲ ὅποιαδήποτε ἤθελε κρίνει προσήκον ἐνδύματα.

Ὡς πρὸς τὴν διὰ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν διόδόν του, τοῦτο εἶνε βεβαίον, διότι πάντα τὰ εὐαγγέλια ὁμιλοῦν περὶ τῶν ἐμφανίσεών του ὡς ἀπροσδοκήτων, ἐνεφανίζετο δηλαδὴ καὶ ἐξηφανίζετο αἰφνιδίως. Ὡς Θεὸς δὲ πανταχοῦ παρὼν ἠδύνατο νὰ λαμβάνῃ σῶμα πνευματικὸν καὶ ὡς τοιοῦτος νὰ εἰσέρχεται καὶ νὰ ἐξέρχεται καὶ διὰ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν. Ἐχομεν δὲ καὶ τὸ γεγονός τῶν ὀθνίων καὶ τῶν σουδαρίων (Ἰω, κ' 5—7) καὶ τοῦ λίθου τοῦ κλείοντος τὴν εἴσοδον τοῦ μνημείου ἐπομένως οὐδαμῶς τὸ πρᾶγμα εἶνε ἀπίστευτον. Ἄλλως τε, οὐδεμία ὑλικὴ οὐσία, οὐδὲν ὑλικὸν σῶμα εἶνε, κυρίως εἰπεῖν, στερεόν. Πάντοτε ὑπάρχουν διαστήματα μεταξὺ τῶν αποτελούντων αὐτὸ μορίων, ὥστε νὰ μὴ εἶνε δύσκολον νὰ φαντασθῆ τις διόδον ἐνὸς σώματος δι' ἄλλου, καθ' οἷον τρόπον ἐν σύνταγμα δύναται νὰ διέλθῃ δι' ἄλλου συντάγματος κατὰ παράταξιν. Ἐπι ἐπιληπτότερον τὸ πρᾶγμα θὰ ἀποβῆ, ἐὰν σχηματισωμεν ἰδέαν περὶ τῆς πνευματικῆς οὐσίας ἐκ τῆς παραστάσεως, ἣν ἔχομεν περὶ τοῦ αἰθέρος· οὗτος, συνδυάζων, κατὰ τὸ φαινόμενον, ὑλικὰς ἅμα καὶ ἀύλους ιδιότητας, ἐμφανίζεται ἀπὸ τινων ἐπόψεων ὁμοιάζων περισσότερον πρὸς στερεὸν σῶμα, παρὰ πρὸς ἀέριον, καὶ ἐν τούτοις δύναται νὰ διειδύῃ δι' ὅλων τῶν ὑλικῶν οὐσιῶν· τοῦτο δ' ἀναντιρρήτως μᾶς προφυλάττει ἀπὸ τοῦ νὰ εἰπωμεν ὅτι εἶνε ἀπίστευτος ἢ τοῦ πνευματικῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ διεισδυσις διὰ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν.

Πάντως, ἐξ ὅσον γνωρίζομεν, δυνατόν νὰ ἦνε μία τῶν ιδιοτήτων τῶν πνευματικῶν ὄντων τὸ νὰ δύνανται μὲν νὰ διεισδύουν δι' ὑλικῶν σωμάτων (ὡς π. χ. αἱ ἀπτεῖνες X) καὶ νὰ εἶνε γενικῶς ἀόρατα, νὰ

δύνανται ὅμως, ἐν θελήσει, νὰ ἔχουν καὶ ιδιότητάς τινας τῆς ὕλης, ὡς, φέρε' εἰπεῖν, νὰ ἦνε ὀρατὰ ἢ ἀουσιὰ. Διότι, ἄλλως, πῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τὰ ἀντιλαμβανώμεθα ἐκδηλούμενα;

Ὁπωσδήποτε, ὅσον καὶ ἂν, ὁσάκις ὑπερπιδώμεν τὰ ὄρατα, τὰ χωρίζοντα τὰ φυσικὰ ἀπὸ τὰ ὑπερφυσικά, εὐρισκόμεθα πρὸ μυστηριωδῶν πραγμάτων, ταῦτα δὲν εἶνε ἀπίστευτα· τὸ μόνον ποῦ θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῆ — καὶ λέγεται ὑπὸ τινων — εἶνε ὅτι παρουσιάζονται ὡς ἀπίθανα. Ἄλλ' ἐφ' ὅσον διὰ νὰ κρίνωμεν δὲν ἔχομεν μέσον ἄλλο ὑπέροχρον ἀπὸ τὴν κρίσιν μας, τοῦτο μόνον δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φαινόμενον εἶνε μοναδικόν· πρόκειται περὶ νέου τρόπου ὑπάρξεως, ἣ ὅποια οὔτε καθαρῶς πνευματικὴ εἶνε, οὔτε καθαρῶς ὑλική, καίτοι ἔχει ἑκατέραν τῶν ιδιοτήτων· τῆς ὑπάρξεως ταύτης ἡμεῖς οὐδεμίαν ἔχομεν πείραν, καὶ, ἐπομένως, δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἔχομεν πλήρη περὶ αὐτῆς ἀντίληψιν. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἶνε παντοτρόπως πιστευτή, δὲν δικαιούμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τὴν φύσιν τοῦ ἀναστάντος σώματος του ὡς ἀπίστευτον ἐπὶ μόνῃ τῇ λόγῳ ὅτι αἱ ιδιότητες τούτου διαφέρουν τῶν ιδιοτήτων τῶν συνήθων ἀνθρώπινων σωμάτων καὶ προσομοιάζουν μᾶλλον πρὸς τὰς ιδιότητας τῶν πνευματικῶν ὄντων.

Θεωρήσωμεν τώρα τὴν ἀνάστασιν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ἀντιμετωπίζονται δύο δυσκολίαι. Κατὰ πρῶτον λόγον ἡ ἀνάστασις τοῦ σώματος παρουσιάζεται ὡς ἀδύνατος, ἐφ' ὅσον τοῦτο διαλύεται μετὰ θάνατον καὶ τὰ στοιχεῖά του δυνατόν νὰ ἀποτελέσουν συστατικὰ ἄλλων σωμάτων, ὅποια, ἐὰν ἀποκείται νὰ ἀνοστήθωσιν ταῦτοχρόνως πάντα τὰ σώματα, τὰ στοιχεῖα ταῦτα θὰ ἀπεκαλύπτοντο κατέχοντα κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν πλείονας τῆς μᾶς θέσεως. Τὸ πρᾶγμα ὅμως δὲν ἔχει οὕτω, διότι, ἐφ' ὅσον τὰ ἀποτελοῦντα τὸ ἀνθρώπινον σῶμα στοιχεῖα μεταβάλλονται διαρκούσης τῆς ζωῆς, εἶνε πιθανόν ὅτι ἕκαστον αὐτῶν μεταβάλλεται ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν χωρὶς νὰ καταστρέφεται ἢ ἐνότης τοῦ σώματος. Ἡ ἐνοησις αὕτη ἐξαριστικὰ οὐχὶ ἐκ τῆς ταυτότητος τῶν συστατικῶν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὅτι τοῦτο κέκτηται στοιχεῖα τῶν αὐτῶν οὐσιῶν ἐν τῇ αὐτῇ περιῶνι θέσει καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν ἀριθμόν. Οὕτως τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ὁμοιάζει πρὸς δίνην ἐν ρεῖματι, ἐν τῇ ὁμοίᾳ τὸ μὲν ὕδωρ συνδέεται ὅ,τι διαρκῶς μεταβάλλεται, ἐνῶ ἡ δίνη παραμένει καθ' ἑαυτὴν ἢ ἰδία.

Λεύτερον, καὶ αὐτὴ ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστιανισμοῦ περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν σωμάτων χαρακτηρίζεται ὡς ἀπίθανος. Καὶ περὶ τούτου προκείμενον θὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ ἀνωτέρω λεχθέν, ὅτι στερούμεθα ἀνωτέρου κρητηρίου διὰ νὰ ἀποφανθῶμεν ἀμέσως περὶ πραγμάτων, ὅτινα ἐκφυέγονται τῆς ἀμέσως ἡμῶν ἐμπειρίας. Οὐχ ἡ τὸν ἑὴ ἄλλη, ἢ φυσικὴ ἐμπειρία, δύναται νὰ μᾶς βοηθήσῃ καὶ εἰς τοῦτο. Ἐὰν δὲν εἴχομεν αὐτὴν τὴν πείραν, δὲν θὰ μᾶς ἐφαινετο τάχα ὡς τι ὅπως ἀπίθανον ἢ ἐξ ἐνταφιαζόμενου εἰς τὴν γῆν σπόρου ἀνάστασις του εἰς φυτόν; ἢ ἢ κατὰ τὴν ἀνοιχθὴν ἀναβλάστησιν τῶν κατὰ τὸν χειμῶνα ὑποστάντων φαινο-

μενικὸν θάνατον φυτῶν καὶ δένδρων; Πᾶν ὅ,τι σχετίζεται μετὰ τὴν ζωὴν, καὶ κατ' αὐτὰς ἀκόμη τὰς κατωτάτας μορφάς της, εἶνε τόσον μυστηριώδες, ὥστε οὐδὲν δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν περὶ αὐτοῦ, εἰ μὴ μόνον ἐξ ἐμπειρίας. Δὲν εἰμποροῦμεν, λοιπόν, νὰ εἰπωμεν τί δύναται ἢ δὲν δύναται νὰ συμβῆ ἔν τῃ μετὰ θάνατον ζωῇ, ἐφ' ὅσον οὐδεμίαν αὐτῆς ἔχομεν πείραν. Λογικὸν ὅμως εἶνε νὰ σκεφθῶμεν, ὅτι, ἐφ' ὅσον τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εἶνε ἀθάνατον, τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὴν ἐπίγειον ζωὴν του ἦτο συνδεδυσμένον μετὰ τὸ σῶμα ὑποβάλλει καὶ τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ ἐπόμενον εἶνε νὰ συνεχίσῃ τὸν συνδυασμὸν μετὰ σῶμα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἦνε καὶ πνευματικόν, οὕτω δὲ νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τὸ σῶμα τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ.

Κατὰ ταῦτα, ἡ χριστιανικὴ περὶ ἀναστάσεως διδασκαλία, ὅσον δῆποτε καὶ ἂν εἶνε μυστηριώδεις, βεβαίωτα δὲν εἰμπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀπίστευτος (W. T.).

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΕΝ Τῇ ΑΡΧΑΙΑ, ΕΚΚΛΗΣΙΑ,

Ἐπιτομή τῆς ἐπισκοπικῆς ἐξουσίας ἐν τῇ πόλει, ἡ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος ἐν πάσῃ τῇ Διοικήσει. Κατεῖχε θέσιν ἴσην πρὸς τὸν ἀνώτατον πολιτικὸν ἄρχοντα. Κατὰ νόμον τοῦ αὐτοκράτορος Ὁνωρίου (409) ὁ Ἐπίσκοπος κατεῖχε τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν πολιτῶν, τῶν ἐκλεγόντων τοὺς διοικητὰς καὶ τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τῆς πόλεως.

Ἡδη ἀπὸ τοῦ 321 διὰ δύο νόμων τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἠδυνάμηνον τὰ δικαστικὰ δικαιώματα τῶν Ἐπισκόπων. Ὁ Ἐπίσκοπος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ δικάζῃ οὐ μόνον τοὺς κληρικούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς λαϊκούς, καὶ ὅχι μόνον διὰ θρησκευτικὰ, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλα ζητήματα, καὶ καθ' ὅν ἔτι χρόνον ταῦτα ἐξητάζοντο ἐν τοῖς πολιτικοῖς δικαστηρίοις, ἐὰν ὁ ἕτερος τῶν ἀντιδίκων ἐξεδήλου τὴν ἐπιθυμίαν νὰ διαβιβασθῇ ἢ ὑπόθεσις εἰς τὸν Ἐπίσκοπον. Ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις τοῦ Ἐπισκόπου ἦτο ἀνέκλητος, ὡς ἡ τοῦ αὐτοκράτορος, ἐξεδίδετο ἀνευ φορολογικῆς τιμῆς ἐπιβαρύνσεως, ἐλευθέρᾳ ἀπὸ οἰωνόδηποτε προθεσμιῶν καὶ γραπτῶν διατυπώσεων. Τοιαῦτα ἔχοντες δικαιώματα οἱ Ἐπίσκοποι, ἠδύναντο νὰ προστατεύωσι τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀδυνάτους κατὰ τῶν πιέσεων ἐκ μέρους τῶν πλουσίων καὶ ἰσχυρῶν. Ἐκ τῆς ἱστορίας δὲ εἶναι γνωστόν, ὅτι τοσοῦτοι προσέφευγον εἰς τὸ Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον, ὥστε πολλοὶ Ἐπίσκοποι παρεπονοῦντο ὅτι ἐβαρύνοντο πολὺ ἐκ τῶν πολλῶν ὑποθέσεων, ἀνέθετον δὲ τὰς δίκας καὶ εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοῦ κληρικούς, ἀπολαύοντας τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν κοσμητῶν.

Εἶναι ἀληθές ὅτι βραδύτερον τὰ δικαστικὰ δικαιώματα τῶν Ἐπισκόπων περιορίσθησαν, διότι ὠρίσθη ὅτι ἐκ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἠδύναντο νὰ μετανεχθῶσιν ὑποθέσεις εἰς τὰ Ἐπισκοπικὰ Δικαστήρια μόνον τῇ αἰτήσει, προφορικῇ ἢ γραπτῇ, ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδίκων. Ἀλλὰ διετηρήθησαν ἄλλα δικαιώματα τῶν Ἐπισκόπων, δι' ὧν οὗτοι ἠδύναντο ν' ἀσκήσωσιν

ἐπίδρασιν ἐπὶ τὰ πολιτικὰ δικαστήρια. Εἶχον τὸ δικαίωμα τῆς μεσιτείας (jus intercessionis) καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀσύλου (jus asyli). Διὰ τοῦ πρώτου ὁ Ἐπίσκοπος ἠδύνετο νὰ ἐπεμβῇ ὑπὲρ τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς τιμωρίας οὐχὶ μόνον ὑποδίκου τινός, ἀλλὰ καὶ καταδίκου, ὑποβάλλων αὐτὸν εἰς ἐκκλησιαστικὴν ποινὴν. Διὰ τοῦ δευτέρου ἀνεγνωρίζετο εἰς τοὺς χριστιανούς τὸ δικαίωμα τοῦ ἀσύλου, καθ' ὃ ὁ καταδικώμενος καὶ καταφεύγων εἰς αὐτοὺς ἀπῆλθεν ἀσυλίας καὶ καθίστατο ἀπαρσβίαστος. Τὸν τοιοῦτον ἀνελάμβανεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του ὁ Ἐπίσκοπος καὶ ἠδύνετο ἢ νὰ παραδώσῃ αὐτὸν ἢ νὰ τιμωρήσῃ ἀπλῶς δι' ἐκκλησιαστικοῦ ἐπιτιμίου. Τὰ δικαιώματα ταῦτα ἦσαν τόσον μεγάλα, ὥστε οὐχὶ ἀπαξ ἡ αὐτοκρατορικὴ ἀρχὴ ἀπειροράθη νὰ καταργήσῃ αὐτὰ, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθου.

Ἐπιτομή τῆς ἐπισκοπικῆς ἐξουσίας ἐν τῇ πόλει, ἡ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος ἐν πάσῃ τῇ Διοικήσει. Κατεῖχε θέσιν ἴσην πρὸς τὸν ἀνώτατον πολιτικὸν ἄρχοντα. Κατὰ νόμον τοῦ αὐτοκράτορος Ὁνωρίου (409) ὁ Ἐπίσκοπος κατεῖχε τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν πολιτῶν, τῶν ἐκλεγόντων τοὺς διοικητὰς καὶ τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τῆς πόλεως. Ἡδη ἀπὸ τοῦ 321 διὰ δύο νόμων τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἠδυνάμηνον τὰ δικαστικὰ δικαιώματα τῶν Ἐπισκόπων. Ὁ Ἐπίσκοπος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ δικάζῃ οὐ μόνον τοὺς κληρικούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς λαϊκούς, καὶ ὅχι μόνον διὰ θρησκευτικὰ, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλα ζητήματα, καὶ καθ' ὅν ἔτι χρόνον ταῦτα ἐξητάζοντο ἐν τοῖς πολιτικοῖς δικαστηρίοις, ἐὰν ὁ ἕτερος τῶν ἀντιδίκων ἐξεδήλου τὴν ἐπιθυμίαν νὰ διαβιβασθῇ ἢ ὑπόθεσις εἰς τὸν Ἐπίσκοπον. Ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις τοῦ Ἐπισκόπου ἦτο ἀνέκλητος, ὡς ἡ τοῦ αὐτοκράτορος, ἐξεδίδετο ἀνευ φορολογικῆς τιμῆς ἐπιβαρύνσεως, ἐλευθέρᾳ ἀπὸ οἰωνόδηποτε προθεσμιῶν καὶ γραπτῶν διατυπώσεων. Τοιαῦτα ἔχοντες δικαιώματα οἱ Ἐπίσκοποι, ἠδύναντο νὰ προστατεύωσι τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀδυνάτους κατὰ τῶν πιέσεων ἐκ μέρους τῶν πλουσίων καὶ ἰσχυρῶν. Ἐκ τῆς ἱστορίας δὲ εἶναι γνωστόν, ὅτι τοσοῦτοι προσέφευγον εἰς τὸ Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον, ὥστε πολλοὶ Ἐπίσκοποι παρεπονοῦντο ὅτι ἐβαρύνοντο πολὺ ἐκ τῶν πολλῶν ὑποθέσεων, ἀνέθετον δὲ τὰς δίκας καὶ εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοῦ κληρικούς, ἀπολαύοντας τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν κοσμητῶν.

Ἡ μεγάλη ἐκκλησιαστικὴ περιουσία, ἣν διεχειρίζοντο οἱ Ἐπίσκοποι, παρεῖχεν εἰς αὐτοὺς τὰ μέσα πρὸς κοινωνικὴν δράσιν, ἰδίως ἐν περιστάσεσι ἀναγκῶν τῶν κατωτέρων τάξεων. Ὁ Ἐπίσκοπος ἔτρεφε τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀνέργους, ἐπροστάττε τοὺς καταδικωμένους, ἴδρυε φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα χάριν τῶν πτωχῶν καὶ τῶν πασχόντων.

X.

Ἡ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ

ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Ο ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Μεγαλειότατε Ἄναξ,

Εἰς τὸν μέγαν τοῦτον ἱστορικὸν σταθμὸν, τὴν συμπλήρωσιν δῆλον ὅτι τῆς πρώτης ἐκατονταετίας τοῦ Ἀνωτάτου τούτου πρώτου Πανδιδασκτηρίου τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, φθάσαντες σήμερον, πρώτιστον καθήκον ἠγοῦμεθα ὅπως θερμοῦς ἀναπέμψωμεν τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς τὸν πανάγαθον τῶν φώτων Δοτῆρα, ὅτι ἠξίωσεν ἡμᾶς νὰ ζήσωμεν τὰς ἡμέρας ταύτας τῆς πανελληνίου ἀγαλλιάσεως καὶ νὰ δοξάσωμεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐφ' οἷς εὖ ἐποίησε τῷ ἔθνει ἡμῶν διὰ τοῦ φωτός τῆς γνώσεως ὃ μέγας καὶ περίβλεπτος οὗτος ἕλλην δεδούχος, τὸ Ἐθνικὸν ἡμῶν Πανεπιστήμιον. Τέκνον πρωτότοκον τῆς ἐθνικῆς

ἡμῶν παλιγγενεσίας, γόνος εὐδοϊκῶνος ὠδίων μακροχρονίων τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς, καθ' ὅλον ἐκείνο τὸ ἀτελεῦστητον καὶ λυγρὸν δούλειον ἡμῶν δεινῶς ἀλογούσης τὸν νόστον εἰς τοὺς πατρώους τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος δόμους, ἔνθα ἔκπαιται τοῦτο ἐτελειούργει ἀδέσμευτον τὴν ὥραϊαν τῆς ἐκζητήσεως τῆς ἀληθείας ἱερουργίαν, ἀνέθορον αὐτῇ τῇ ἐπαύριον τῶν νικηφόρων ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐλευθερίας ἀγῶων αὐτόχρονα αἰμίφωρον ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς πρὸς τὸν δυνάστην πείλαμονος πάλης. Τὸ φύσει φιλόσοφον καὶ φιλέρρονον τοῦ ἑλλήνου πνεῦμα, ἀνακάμψαν ἐκ τῆς ὑπερορίας εἰς τὸ ἐλευθερον ἤδη πτολίεθρον, ἔνθα τάς ἢ προγονικὴ φιλοσοφία ἐνεπιλιτεύτο ἀνετος, ἀνεζήτει τὴν παλαιάν του ἐστίαν, ἵνα, ἀνεφείρουσα τὸν πεπτωκότα βωμόν της, διαθρέψῃ καὶ οὕτως ὑπὸ τὴν σκέπην της τὴν ὑπεξίν τοῦ εἰδέναι καὶ διαθερμάνῃ τὸν ἔρωτα τῆς ἑλληνικῆς ἀρετῆς, οὕτω δ' ἐκ νέου ἀκτινοβολήσῃ ἐκ τῶν Ἀθηῶν τὸν πάτριον ἑλληνικὸν πολιτισμόν. Τὸ μετὰ τὸν θρίαμβον τῆς ἐθνεγεροσίας δευτέρον τοῦτο εἰς ἐθνικὴν ἠμασίαν αἵτημα τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς ἔλοβεν ὄντως σῶμα καὶ ὅσα ἐν ταῖς αὐταῖς Ἀθήναις, ἔνθεν τὸ πάλαι ἐξέλωμπε τὸ δαιμόνιον τὸ ἑλληνικόν, ἵνα ἐκ τῆς συμμαχίας τοῦ πνεύματος τῆς ἑλληνικῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος καὶ τῆς τὸ πρῶτον ἐνταῦθα ἀκουσθείσης καινῆς τοῦ Παύλου διδαχῆς, συγκροτηθῇ ὁ ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς τῆς νέας ζωῆς τοῦ ἑλληνικοῦ φόνικος. Καὶ ἡ ψυχὴ ἡμῶν, κατὰ τὴν ἐπισημοτάτην ταύτην στιγμήν τοῦ πανελληνίου ἑορτασμοῦ τῶν γενεθλίων τοῦ πρώτου Πανεπιστημίου τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, ἔμπλεως εὐγνωμοσύνης φέρεται πρὸς τοὺς μακαριστοὺς ἐκείνους πρώτους καταβολεῖς τοῦ νεοἑλληνικοῦ τούτου πολιτισμοῦ, τοὺς ἱδρυτάς, λέγω, τοὺς καθηγητάς καὶ τοὺς μεγάλους εὐεργέτας τοῦ ἀνωτάτου ἡμῶν ἐπιστημονικοῦ καθιδρύματος, τοὺς τε ἐπισήμους καὶ τοὺς ἀσήμους. Τούτων τὴν μνήμην τιμῶντες, μακαρίσωμεν αὐτοὺς κατὰ τὴν εὐσημοτάτην ταύτην ἡμέραν, καὶ ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ ἱεροῦ τούτου ἐργαστηρίου τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης μεταδώσωμεν εἰς σύμπαν τὸ ἑλληνικὸν τὸ ῥιγος τῆς βαθείας συναισθήσεως τῆς αἰδίου ἡμῶν πρὸς αὐτοὺς ὀφειλῆς.

Τοῦ αἰδίου ἱεροῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου πρώτου Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Ὀθωνος αἰωνία ἡ μνήμη!

Τοῦ συνιδρυτοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου Λομπόλη καὶ τοῦ ἐπανύμου Ἰωάννου Καποδιστριαίου αἰωνία ἡ μνήμη!

Τοῦ πρώτου Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντίνου Σχινᾶ καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἀπαρτισάντων τὸ πρῶτον «Ἀκαδημαϊκὸν Συμβούλιον», καὶ τῶν τοῦ πρώτου πανεπιστημιακοῦ ἔτους Καθηγητῶν τῶν Σχολῶν τῆς Θεολογικῆς Μισαήλ Ἀποστολίδου, Κωνσταντίνου Κοντογόνη καὶ Θεοκλήτου Φαρμακίδου τῆς Νομικῆς Γεωργίου Πάλλη, Γοδεφρείδου Φέδερ, Αἰμιλίου Ἐρτσου, Ἰωάννου Σούτσου, Γεωργίου Μαυροκορδάτου καὶ Περικλέους Ἀργυροπούλου τῆς Ἰατρικῆς Δημητρίου Μαυροκορδάτου, Ἰωάννου Βοῦρου, Ἀναστασίου Λευκίου, Νικολάου Κωστή, Ἰωάννου Ὀλυμπίου, Ἐρρ. Τράιμπερ, Ἀλεξίου Πάλλη καὶ

Ἰωάννου Νικολαΐδου Ἀβραδέως καὶ τῆς τῶν Γενικῶν ἐπιστημῶν, — ἦτοι τῆς Φιλοσοφικῆς καὶ τῆς Φυσικομαθηματικῆς— Νεοφύτου Βίββα, Γεωργίου Γενναδίου, Ἐρρ. Οἰλερίχου, Λουδοβ. Ρόος, Κωνσταντίνου Σχινᾶ, Θεοδώρου Μανούση, Κωνστ. Νέγρη, Κυριακοῦ Δομνάνδου, Γεωργίου Βούρου, Καρόλου Φρόσας καὶ Εσβ. οῦ Λάνδερφρ, αἰωνία ἡ μνήμη!

Πάντων συλλήβδην τῶν κατὰ τὸν πρῶτον πανεπιστημιακὸν αἰῶνα διδαξάντων, εὐεργετησάντων καὶ μοχθησάντων ὑπὲρ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ τῆς ἄλλης εὐκλείας τοῦ Πανεπιστημίου ἀειμνήστων προκατόχων ἡμῶν, αἰωνία ἡ μνήμη!

(Ἡ φοιτητικὴ χοροφδία ψάλλει τὸ «αἰωνία ἡ μνήμη» τρίς, πάντων ἰσαμέναν).

Καίτοι ἐπὶ Καποδιστριαίου ἤδη οἱ τὰ τῆς πολιτείας ἰθύνοντες ἠσθάνθησαν ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην τῆς ἱδρύσεως ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου πρὸς παροχὴν ἀνωτέρας μορφώσεως εἰς τὴν ἑλληνίδα νεότητα, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ προήχοιτο ἡ ἡγέτις τοῦ μέλλοντος τάξις, ἀλλ' ὅμως τὴν συστηματικὴν περὶ αὐτοῦ μελέτην πρῶτος ἀνέλαβεν ἐπὶ Ὀθωνος ὁ ἐπιφανέστατος τῶν μελῶν τῆς ἀντιβασιλείας von Maurer, ὅστις εἶχεν ἐκπονήσει καὶ τὸ σχέδιον τῆς διοργανώσεως αὐτοῦ (1834). Καὶ ἐπίσημος μὲν τῆς προθέσεως ταύτης μνηστὴς τὸ πρῶτον ἐγένετο ἐν τῷ ἀπὸ 22 Μαρτίου 1833 Β. Δ. δι' οὗ ἀνετίθετο εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Γραμματεῖαν «ἡ φροντίς περὶ συστάσεως καὶ ἀρμοδίου ὀργανισμοῦ τῶν στο χειρῶν καὶ τῶν ὑψηλοτέρων παιδευτικῶν καταστημάτων, ἐνὸς Πανεπιστημίου καὶ μᾶ: Ἀκαδημίας», ἀλλὰ τοῦ Maurer κατ' ἐκεῖνο ἀκρ βῶς τοῦ χρόνου ἐγκαταλιπόντος τὴν Ἑλλάδα, τὸ σχέδιον ἐπραγματοποιεῖ μόλις μετὰ τριστῆν ὁ Ἄρμανσμπεργ διὰ Β. Δ. ἐκδοθέντος ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Βασιλέως (31 Δεκεμβρίου 1836—12 Ἰανουαρίου 1837).

Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο δὲν ἔφερε τὴν βασιλικὴν ἐγκύκλιον, ἠκολούθησε πρῶτον μὲν τὸ Β. Δ. τῆς 14 (26) Ἀπριλίου 1837 «περὶ προσωρινοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις συσταθησομένου Πανεπιστημίου», φέρον τὴν ὑπογραφήν τοῦ Ὀθωνος καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας Πολυζωΐδου (Τμηματάρχου ὄντος τοῦ Ἀλεξ. Ρ. Ραγκαβῆ), εἶτα δὲ τὸ ἀπὸ 22 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους Β. Δ. «περὶ συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου», ἐπικυρωτικὸν τοῦ προηγουμένου καὶ ὀρίζον ἡμέραν ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τοῦ Πανεπιστημίου Ὀθωνος τὴν 3 Μαΐου 1837, διορίζον δὲ τοὺς καθηγητάς καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ καὶ προνοοῦν περὶ τῆς συστάσεως τσσαρῶν ἐν αὐτῷ Σχολῶν, ἦτοι τῆς τῶν Γενικῶν Ἐπιστημῶν (εἰς ἃς περιλαμβάνοντο ἡ Φιλοσοφία, ἡ Φιλολογία, ἡ Μαθηματικὴ καὶ ἡ Φυσικὴ), τῆς Θεολογίας, τῆς Ἰατρικῆς καὶ τῶν Νομικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, ὧς ζετο δ' ἐν τῷ Διατάγματι, ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον θὰ ἀποτελῇ «τὸ ἀνώτατον ἐκπαιδευτικὸν κατὰ τὴν χάριν τῆς ὑψηλοτέρας ἐθνικῆς ἐκπαιδεύσεως», θὰ συντηρῆται δὲ ἐκ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ταμείου, ἐφ' ἔσον τὰ ἀναλώματα δὲν λαμβάνονται ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ προκοδοτήσιν». Τοῦ Πανεπιστημίου προέστατο ὁ Πρύτανης,

ἔχων βαθμὸν Συμβούλου Ἐπιγραφείας, εἰς ὃν ἀνέτιθεντο καὶ καθήκοντα ἀστυνομικά, ἐκάστης δὲ Σχολῆς προϊστάτο ὁ Σημάντωρ. Ὁ Πρύτανης καὶ οἱ Σημάντορες θὰ ἀπετέλουν τὸ «Συμβούλιον τοῦ Πανεπιστημίου». Οἱ καθηγηταὶ θὰ ἔφερον ἰδιαιτέραν στολήν, ἰδίου κατὰ Σχολὰς χρώματος, ὁ δὲ Πρύτανης, πρὸς τῇ στολῇ τῆς εἰς ἣν ἀνήκε Σχολῆς, θὰ ἔφερε «γρυσὴν ἄλυσιν περὶ τὸν τραχήλον». Καὶ πῶτος μὲν Πρύτανης διωρίσθη ὁ Κωνσταντῖνος Σχινᾶς, Σημάντορες δὲ, μετονομασθέντες εἶτα εἰς Σχολάρχας, οἱ Μισαήλ Ἀποστολίδης τῆς Θεολογικῆς, Γεώργιος Ράλλης τῆς Δικαστικῆς, Ἀναστάσιος Λευκίας τῆς Ἱατρικῆς καὶ Νεόφυτος Βαμβας τῆς Φιλοσοφικῆς, τῶν συνδιορισθέντων καθηγητῶν διακριθέντων εἰς κατηγορίας τακτικῶν, ἐκτάκτων καὶ ἐπιτιμίων.

Τοῦ Β. Α. ὀρίζοντος, ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον «θέλει ἀνοιχθῆ τὴν τρίτην ἡμέραν τοῦ Πάσχα», τὰ ἐγκαίρια αὐτοῦ, ἦτοι ἡ ἐπίσημος τῆς λειτουργίας του ἑνορίας, ἐγένοντο τῇ 3 Μαΐου 1837 ἐν τῇ ὑπὸ τὴν Β. Α. τῆς Ἀκροπόλεως πλευρᾷ ἰδιωτικῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀρχιτέκτονος Κλεάνθους, παρόντος τοῦ Βασιλέως, περιστοιχισμένον ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ διπλωματικοῦ σώματος καὶ πλήθους λαοῦ.

Μετὰ τριήμερον, ἦτοι τῇ 6 Μαΐου, ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Γεωργίου Γενναδίου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Κ. Σχινᾶ, συνεκροτήθη ἡ πρώτη ἐκ τῶν πρώτων καθηγητῶν καὶ ἄλλων λογίων «Συνέλευσις», ἣτις ἐξέλεξε τὸν πρώτον «Ἀκαδημαϊκὸν Συμβούλιον». Τοῦτο, συνελθὼν εἰς πρώτην συνεδρίαν τῇ 11 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τῇ 5 μ.μ., διὰ τὰς δαπάνας «τῆς πρώτης ἀποκαταστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου» ἐψήφισε πίστωσιν ἐκ δραχ. 1.500, περὶ τῆς χρήσεως τῶν ὁποίων θὰ ἀπεδίδοτο «ἀκριβὲς λόγος».

Καὶ μέχρι μὲν τοῦ τέλους τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ πρώτου ἔτους (1837) συνεκροτήθησαν ἑπτὰ συνεδρία τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Συμβουλίου, κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν, τὴν τῆς 31 Δεκεμβρίου, ἀπεφασίσθη νὰ προσληφθῆ καὶ δεύτερος κλητῆς, ὡς βοηθὸς τοῦ μοναδικοῦ μέχρι τότε κλητῆρος, ὅστις μετὰ τοῦ μοναδικοῦ ἐπ' ἕλης γραμματέως διαρκῶς ἀποσιείζε τοῦ Πανεπιστημίου «διὰ τὰς ἀπεράντους δυσκολίας—ὡς λέγει τὸ πρακτικὸν—ἃς συνήντων ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Λογιστηρίου τῆς Γραμματείας τῆς Παιδείας πληρωμῆν τῶν ἐνταλμάτων». Καὶ ἡ πᾶσα μὲν διὰ τὸ πῶτον πανεπιστημιακὸν ἔτος, ἢ, μάλλον ἐξήμηνον (Μάιος—Δεκέμβριος 1837) δαπάνη εἶχεν ἀνέλθει εἰς δραχ. 4.573,75, διὰ δὲ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1838 ἐνεκρίθη προϋπολογισμὸς ἐκ δραχ. 14.500

Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Κλεάνθους τὸ Πανεπιστήμιον ἠδυνήθη νὰ λειτουργήσῃ μετὰ πολλῶν δυσχερειῶν, ὡς ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας καὶ τοῦ ἀκαταλλήλου διὰ Πανεπιστήμιον οἰκοδομῆς, μόνον ἐπὶ 4 1/2 ἔτη. Διότι προνοία εἰδικῆς ἐκ τῶν ἐπιλεκτικώτερον τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας Ἐπιτροπῆς (25 Νοεμβρίου 1838) δι' ἐργῶν τοῦ πανελληνίου ἰδρύθη, κατὰ σχέδιον τοῦ Δανοῦ ἀρχιτέκτονος Hansen, τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο, τοῦ θεμελίου μὲν αὐτοῦ τεθέντος τῇ 2 Ἰουλίου 1839, τῆς ἐν αὐτῷ δ' ἐνάσεως τῶν μαθημάτων γενομένης περὶ τὰ μέσα τοῦ Νοεμβρίου τοῦ πανεπιστη-

μακοῦ ἔτους 1841—1842. Ἡ λεπτομερεστέρᾳ ἱστορία τοῦ θαυμασίου τούτου ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν ἀρχιτεκτονικοῦ σεμνοτεχνήματος θὰ ἀ ἀφέρῃ πολλὰς καὶ σοβαρὰς αὐτοῦ περιπετείας καὶ ἱστορικοὺς σταθμοὺς, ἐν αἷς καὶ τὴν τῷ 1854 μὲν ἐπὶ ὀτασίαν ἐν τῇ βορείᾳ πλευρᾷ του ἐγκατάστασιν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας μετὰ τὸν ἐμπρησμόν τοῦ βουλευτηρίου, εἶτα δὲ, μετὰ τὰ ναυπλιακά (1862), χρησιμοποίησιν τῆς αἰθούσης ταύτης διὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Τὸ νέον τοῦτο Πανεπιστήμιον, τῇ ἐνθέρμῳ συνδρομῇ ἑλλήνων καὶ φιλελλήνων στοιχειωδῶς συμπληρωθὲν περὶ τὸ 1850 καὶ ἐφεξῆς διηνεκῶς τελειοποιούμενον μέχρι καὶ πέραν τοῦ 1864, ἐπροκίσθη ὑπ' αὐτῶν καὶ διὰ βιβλίον καὶ δι' ὀργάνων παντοειδῶν, τοσαύτην δ' ἀγάπην καὶ ἐμπιστοσύνην τὸ πανελλήνιον ἐπέδειξε πρὸς αὐτό, ὥστε ὑπὸ φιλομουσῶν πατριωτῶν νὰ κληροδοτῶνται εἰς αὐτὸ κληροδοτήματα καὶ μικρὰ καὶ μεγάλα, τὰ μὲν ὡς περιουσία τοῦ Πανεπιστημίου, τὰ δὲ δι' ὑποτροφίας πρὸς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς ἐνταυθὰ τε καὶ ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ.

Μεγαλειότητα.

Ὅταν ὁ ἀείμνητος πρῶτος τῶν ἑλλήνων Βασιλεὺς Ὁθων τῇ 2 Ἰουλίου 1839 ἔθετεν ἐν ὄψει ὀλοκλήρου τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν τὸν θεμέλιον τοῦ μεγάρου τούτου τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης, προδιαγράφων τὸν σκοπὸν τοῦ ἀνωτάτου ἐπιστημονικοῦ Διδακτηρίου εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

«Θέτω μὲ ὑπέρομετρον χαρὰν τὸν πρῶτον λίθον τοῦ ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου. Ἡ ἑλληνικὴ νεολαία θέλει διδαχθῆ εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο τὰς ἠθικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς ἐκείνας γνώσεις, αἱ ὁποῖαι μόναι, μορφώνουσαι τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν, δύνανται νὰ καταστήσωσι τὸν ἄ-θρονον ἄξιον νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν ὑψηλὸν τῆς Θείας Προνοίας προορισμὸν του. Δὲν θέλει αὕτη λησμονήσῃ ὅτι ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς θέλουσι ληφθῆ οἱ ἄ ὄρες, εἰς τοὺς ὁποίους θέλουσι ἀνατεθῆ τὰ βαρύτερα καὶ ὑψηλότερα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας καθήκοντα, καὶ οὕτω θέλουσι προσπαθήσειν ἄναφανδὸν ἄξιοι καὶ τῶν ἀγῶνων τῶν πατέρων τῶν καὶ τῶν προσπαθειῶν, τὰς ὁποίας οἱ σύγχρονοὶ τῶν ὑπὲρ αὐτῶν καταβάλλουν».

Τὸν βασιλικὸν τοῦτον προκαθορισμὸν τοῦ προορισμοῦ του τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον ἐξ-πλήρωσε καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν εὐρείαν ἔκτασιν. Διότι ὄντως ἀπέβη οὐ μόνον τῆς Ἐπιστήμης Διδακτήριον, ἀλλὰ καὶ Παιδευτήριον τῆς ἑλληνίδος νεότητος ἠθικόν, Σχολεῖον ἐθνικοῦ φρονηματισμοῦ ὀλοκλήρου τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, Φυτῶριον ἐξ οὗ ἐβλάστησε πᾶν ὅ,τι ἀποτελεῖ τὴν ὑπερφάνειαν τῆς Ἑλλάδος, μέγα τοῦ ἔθνους Ἐργαστήριον, ἐν ᾧ ἐχαλκεύθη ὀλοκλήρου ἡ πρὸ ἑκατονταετίας καὶ πλέον ἀναγεννηθεῖσα, ἀλλὰ καὶ ἡ μέχρι χθὲς καὶ ἤτι καὶ σήμερον ὑπολειπομένη ἀλύτρωτος Ἑλλάς.

Τοιαύτην τῆς ἐλευθέρως αὔριον τὴν προοπτικὴν ὀραματιζομένη καθ' ἅπαντα τῆς δουλώσεως τὸν χρόνον ἢ μουσοχαρῆς καὶ πατριωτικῆς ἑλληνικῆς ψυχῆ, μόλις ὡς ἔθραυσε τὰ δεσμά της, καὶ ἀμέσως ἔσπευσε ἐπ' αὐτῶν τῶν καπνίζόντων ἔτι ἐρειπίων νὰ ἐνσαρκώσῃ τὸν ἔμφυτον πόθον τῆς εἰς τὸ ἀνώτατον τοῦτο

Ἑλληνογενεῖον, εἰς ἐλευθέραν μὲν πλέον καὶ ἄμεσον σύνδεσιν τῆς γνωστικῆς αὐτῆς δόξης πρὸς τὴν ἀρχαίαν προγονικὴν εὐμουσίαν, εἰς κραταίωσιν δὲ καὶ μεγάλυνσιν τῆς ἑλληνικῆς πατριδος, ἧς οὐδὲν ἀγιώτερον ἀπέφηνε τὸ φιλοσοφικώτερον τῶν ἀνθρωπίνων στομάτων. Ἡ Ἰδρύσις, λοιπόν, τοῦ Πανεπιστημίου ἐπήλθεν ὡς φυσικὸν ἀπαύγασμα τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἀναστάσεως, ὡς ἄμεσος ἐλευθέρα πρὸς τὴν γνῶσιν πητῆσις τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος ὑπὸ τὸν ἐλεύθερον πλέον ἑλληνικὸν οὐρανόν, ὡς συμπλήρωμα ἀπαραιτήτων τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἐθνικοῦ ἀγῶνος.

Ἀναβιώσαν οὕτω ἀπὸ τῆς αἰθάλης τὸ ἔκγονον τοῦτο τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ παλαιοῦ Ἄστεως Πανδιδασκῆριον τῆς ἀπολυτρωθείσης Ἑλλάδος, ἀνέλαμψεν ἄμεσως ἐν τῇ φυσικῇ του ἐσίτῃ ὡς πυρὸς σύμπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ, διότι ἀπέβη ὄντως ὁ Ἄμφικτυονικὸς δεσμὸς τῶν ἀπανταχοῦ ἐπιστημόνων ἢ φιλεπιστημόνων ἑλλήνων—κατὰ τὴν περὶ αὐτοῦ ἐκφραστικὴν πρόρρησιν τοῦ πρώτου αὐτοῦ Πρυτάνεως—πραγματικὸν σύμβολον τῆς ἐνόητος τοῦ ἑλληνικοῦ Γένους, τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος τὰ πνευματικὰ Ὀλύμπια, ἐν οἷς ἀδελφοῦνται οἱ πανταχόθεν τῆς χώρας καὶ τῆς ἀνὰ τὸν κόσμον ἑλληνικῆς διασπορᾶς συνερχόμενοι ἑλληνοπαῖδες. Διὰ τοῦτο, οὐ μόνον εὐθύς ἅμα τῇ ἰδρύσει του, ἀλλὰ καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔτι ᾠκοδομεῖτο, περιέβαλεν αὐτὸ ἡ στοργὴ πάντων τῶν ἑλλήνων, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν πενεστάτων σπυρδόντων νὰ εἰσφορῶσι τὸν ὄβολόν των παρὰ τὰς πλουσίας εἰσφορᾶς τῶν ἔχόντων. Οὕτω τὸ Πανεπιστήμιον ἀπέβη καθ' ὅλον τὸ πλάτος καὶ τὸ βάθος τῆς λέξεως Ἑθνικόν, οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἐθνικοῦ του προορισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ὡς προσελθὸν ἀπὸ τῶν συμβολῶν ὄλου τοῦ ἔθνους καὶ δι' ἄμφοτέρους τοὺς λόγους τούτους συγκεντροῦν τὸ στοργικὸν ἐνδιαφέρον πάσης ἑλληνικῆς ψυχῆς.

Ἀλλὰ τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον δὲν ἐξυπηρέτησε μόνον τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν. Τὸ φῶς αὐτοῦ ἐπὶ μακρὸν ἠκτινοβόλησεν εἰς ἅπασαν τὴν Ἑγγὺς Ἀνατολὴν, διότι κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς διαρρησάσης ἑκατονταετίας ὑπῆρξε μοναδικὸν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῇ Ἀνώτατον Ἐκπαιδευτήριον, δι' ὃ καὶ δικαίως ἐκλήθη «Πρυτανεῖον» αὐτῆς καὶ «Μουσεῖον», διὰ τῆς καὶ εἰς τοὺς ἄλλογενεῖς καὶ ἄλλοφύλους μεταλαμπαδεύσεως τῶν φώτων συντελέσαν εἰς τὴν διάλυσιν τοῦ ἐν ταῖς γειτονικαῖς χώραις τέως κρατούντος πνευματικοῦ σκότους. Οὕτω ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης αἱ Ἀθήναι, αἱ ἐν τῇ ἀρχαιότητι μὲν ἀποβᾶσαι «πάσης οἰκουμένης παιδεύσις», κατὰ τοὺς χρόνους δὲ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν δοκιμασίας εἰς ἄσημον περιελθοῦσαι πολίχνην, διὰ τοῦ Πανεπιστημίου τούτου ἀνεδείχθησαν ἐκ νέου Διδασκαλεῖον περιόπτον οὐ μόνον τῆς ἔσω καὶ τῆς ἔξω Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τῶν περὶ αὐτὴν οἰκούντων λαῶν.

Ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν ἀνταπεκρίθη πλήρως πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν βασιλικῶν χειλέων προδιαγραφείσαν ἀποστολὴν του μαρτυροῦσι περιτράνωσ ἢ ἑκατονταετῆς αὐτοῦ σταδιοδρομία καὶ οἱ καρποὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἐνδελεχοῦς ἐργασίας. Κληρονομήσαν μίαν ἀνυπέρβλητον πνευματικὴν κληρονομίαν, ἐφιλοτιμήθη

νὰ παρασκευάσῃ διὰ τὴν νέαν Ἑλλάδα ἀρτίους ἐπιστήμονας, πνευματικοὺς ἀγωνιστάς, τροφίμους, οἵτινες θ' ἀπετέλουν τὴν ἡγέτιδα τοῦ νεοελληνισμοῦ τάξιν, τοὺς ἀκρογωνιαίους λίθους τῆς μεγάλης πνευματικῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς οἰκοδομῆς, τὰ θεμέλια τῆς ὁποίας ἔθηκε τὸ πολύτιμον αἷμα τῶν μεγάλων ἀγωνιστῶν τοῦ 1821. Ἐκ παραλλήλου, παρὰ τὴν μεγάλην στενότητα τῶν μέσων, ἅπανα διέθετε κατὰ τὸν διαρρηθέντα πρῶτον τῆς ζωῆς του αἰῶνα, ἠδυνήθη νὰ καλλιεργήσῃ καὶ προαγάγῃ τὸ καθ' ὄλου τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰ γράμματα, ἀπὸ βῆαν οὕτω πάσης ἀληθείας ἀκάματον ἐργαστήριον, δαδουχῆσαν τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως καὶ ἐπέκεινα ἔτι τῶν ὄρων τῆς μικρᾶς ἡμῶν πατριδος καὶ καταστὰν ἰσοστάθμιον πρὸς τὰ κατὰ πολὺ ἀρχαιότερα καὶ πλουσιώτερα τῆς Ἑσπερίας Πανεπιστήμια. Ἀλλ' ἐν ταῦτῳ τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον ἀπέβη καὶ ἡ κιβωτὸς καὶ ὁ διδάσκαλος τῶν μεγάλων ἑλληνικῶν ὄρετῶν, τῶν σωστικῶν ἐθνικῶν ἡμῶν παραδόσεων. Οἱ πρῶτοι τῆς μόλις ἐλευθερωθείσης Ἑλλάδος ποδηγέται, βάλόντες τὸ Πανεπιστήμιον ὡς φαιεντὴν κρηπίδα τῆς ἀνακτηθείσης ἐλευθερίας, ἐνόησαν αὐτὸ ὡς θαλαμνὴν τῆς τῆς μεγάλης ἰδέας ἐστίαν, ὡς διδασκῆριον τῶν πατριῶν, ἐξ οὗ νὰ ἐκπορεύωνται αἱ συγκινούσαι τὸ Γένος ὀλόκληρον εὐγενεῖς καὶ ὑψηλαὶ ἰδέαι, τὰ μέγαρα ἑλληνικὰ ἰδανικά, τὰ ὁποῖα πάντοτε ἀπετέλουν τὴν τροφὴν τῆς ψυχῆς τῆς ἑλληνικῆς. Δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς ἑκατονταετοῦς λειτουργίας, καθ' ἣν οὐδέποτε ἔπαυσαν σφύζουσαι αἱ πρὸς τὰ ἑλληνικὰ ἰδεώδη ὀρεαί, ἐκαλλιέργησε, μετήγγισε καὶ ἰδιετήρησεν ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν τροφίμων του τόσον ἀκμαῖον τὸ ἑλληνικὸν φρόνημα, ὥστε ἐν τοῖς ἐργάταις τῶν ἐκάστοτε ἀπελευθερωτικῶν ἀγῶνων καὶ τῶν ἐθνικῶν θαυμάτων τῶν τελευταίων βαλκανικῶν πολέμων καὶ τῆς μετ' αὐτοὺς γιγαντιαίας κατὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον προσπάθειας νὰ μὴ λογίζηται δεύτερον.

Τῆς πνευματικῆς καὶ ἐθνικῆς ταύτης μυσταγωγίας τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου ἱεροφάνται ἐγένοντο οἱ ἀείμνηστοι ἡμῶν προκάτοχοι, οἱ ὑπέροχοι ἐκείνοι ἀθληταὶ τοῦ πνεύματος καὶ ψυχικοὶ ἥρωες, ἰσάξιοι ἀναδειχθέντες πρὸς τοὺς μεγάλους τοῦ ἐθνικοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος ἀγωνιστάς. Τοῦ αὐτοῦ ἐμπορούμενοι ἐνθουσιασμοῦ ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἔθνους ἀπὸ τῆς ἀμαθείας καὶ ἐν τῷ καθήκοντι τοῦ ἐθνικοῦ φρονηματισμοῦ, ἐξ ἴσου πρὸς ἐκείνους φιλοπάτριδες καὶ φιλογενεῖς, οὐ μόνον διὰ τῶν πνευματικῶν των καμάτων καὶ τοῦ ἀκραιφνοῦς ἑλληνικοῦ αὐτῶν ἠθους ἐσφουρηλάτησαν τὰς ἑλληνικάς γενεὰς τῆς πρώτης μετὰ τὴν παλιγγενεσίαν ἑκατονταετίας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματός των ἐκδίδοντες τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτῶν συγγραφαὶς καὶ τὴν ἐπιστήμην εὐσυνειδήτως καλλιεργήσαντες καὶ προαγαγόντες, οὐδενὸς ὑστέρησαν τῶν ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ ἐπιστημόνων, ἱκανοὶ δ' αὐτῶν καὶ διεθνούς ἀπῆλυσαν φήμης. Τοιούτων προκατόχων διάδοχοι γενόμενοι καὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ζῶσαν σήμερον φάλαγγα τῶν πανεπιστημιακῶν διδασκάλων, καὶ ἐμπρόμενοι ἐκ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἀκτινοβολίας τῶν σεβασμίων μορφῶν τῆς περὶ ἡμᾶς πινακοθήκης

ταύτης τῶν προσηλυθόντων καθηγητῶν, φιλοτιμούμεθα μὴ μόνον ἐπὶ τὰ ἴχνη αὐτῶν νὰ βαδίσωμεν, ἀλλὰ καὶ κάρρονες αὐτῶν νὰ ἀναδειχθῶμεν, ἕκαστος κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνωθεν δωρεᾶς.

Μεγαλειότατε,

Ὁ τῆς διαρρησάσης πρώτης ἑκατονταετίας τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν βίος ἔχει ταύτην τὴν σπουδαιότητα, ὅτι δὲν εἶνε ἀπλῶς ἐκπρόσωπος ὁρισμένης χρονικῆς περιόδου, ἀλλ' ἐκφραστὴς τῆς δι' ὁλόκληρον τὸ Γένος πνευματικῆς, ἠθικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀποδόσεως τοῦ κυριωτέρου ἢ, μᾶλλον, τοῦ πρώτου ἐθνικοῦ ἡμῶν Ὄργανισμοῦ. Ἡ ἱστορία δὴλόυ ὅτι τοῦ πολιτισμοῦ τῆς γᾶς Ἑλλάδος εἶναι αὐτόχρομα τῆς ἱστορίας τῆς Πανεπιστημίου τούτου ἀπαύγασμα, διότι ἐξ αὐτοῦ ἐξεπορεύθη εἰς ὅλον τὸ ἑλληνικὸν ἢ ἀκτινοβολία τοῦ νεοελληνικοῦ πνευματικοῦ καὶ ψυχικοῦ πολιτισμοῦ. Αὐτὸ ὑπῆρξεν ὁ δημιουργὸς τῆς ἑλληνικῆς συνειδήσεως, ἡ τηλαυγὴς τῆς προγονικῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς λαμπάς, τὸ φῶς τῆς ὁποίας λαμβάνοντες οἱ καλοὶ αὐτοῦ τρόφιμοι, ὡς νερθνηκοφόροι φιλότιμοι μεταλαμπάδυσαν ὅπου Ἑλλάς καὶ ὅπου γῆς βιοῦσιν ἀπόδημοι Ἕλληνες.

Ἐν τοῖς κόλοις του ὅσον οὐδαμοῦ ἀλλαγῆ ἔθερμάνθη, ἔξωογονήθη, ἐμεγαλύνθη καὶ ἠνδρώθη ἡ Μεγάλῃ Ἰδέα τῆς ὁλοκληρωτικῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἀποκαταστάσεως ἐνταῦθα, ὑπὸ τὴν ζωογόνον πνοὴν τῶν μεγάλων ἐκείνων τῆς πατρίου ἡμῶν Ἱστορίας ἱεροφαντῶν, τῶν Παπαρρηγοπούλων καὶ τῶν Λάμπρων, καὶ ὅσων ἄλλων θεολόγων, νομικῶν, ἀσκληπιστῶν, φιλολόγων, φιλοσόφων, φυσιοδιφῶν καὶ μαθηματικῶν, ἔκωντάνευον αἱ περιπέτεια τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ ἐπυρακτοῦντο τῶν ἑλληνικῶν γενεῶν αἱ καρδίαι ἀπὸ τῆς πυρφόρου διδασκαλίας περὶ τῶν ἀφθάστων λεπτομερειῶν τοῦ μεγάλου ἐκείνου παγκοσμίου θαύματος, τοῦ φέροντος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸ ὄνομα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως. Ἐκ τῶν σπλάγγων ταύτης τῆς ποινίας Μητρὸς ἐξορμήσαντες ὅσοι ἀπετέλεσαν τὴν ἡγήτιδα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας τάξιν, οἳ τε ἐπίσημοι καὶ οἱ ἀσημότεροι, ὅσοι ἐπιφανεῖς τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐπιστήμης, τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας ἡγέται καὶ ὅσοι ἀφανέστεροι τοῦ αὐτοῦ ἑλληνικοῦ μέλλοντος οἰκοδόμοι, ἀλλὰ πάντοτε ἑνὸς ἀνωτέρου νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ ἱεροφάνται φιλότιμοι, ἐδημιούργησαν ὅ,τι καλὸν εἰς πνεῦμα καὶ ἀνωτερότητα ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Ἑλλάς τοῦ τέρατος τοῦ πρώτου αἰῶνος τῆς ἐθνικῆς παλιγγεσίας, μεθ' ὑπερφηφειας δὲ κληροδοτοῦσιν αὐτὸ εἰς τὸν αἰῶνα τὸν δεύτερον. Δὲν εἶναι πόρρω τῆς ἀληθείας ὁ δυσχυρισμὸς ὅτι ὁλόκληρος ἡ Ἑλλάς ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου ἐξεπορεύθη: αὐτοῦ τρόφιμοι ἦσαν καὶ εἶνε ὅσοι κληρικοὶ, πολιτικοὶ, νομοθέται, νομικοὶ, καθηγηταί, διδάσκαλοι, δημοσιογράφοι καὶ λιτροὶ καὶ ὅσοι ἄλλοι πολυώνυμοι ἐπιστήμονες ἐπὶ ὁλόκληρον τὸν πρῶτον τοῦτον πανεπιστημιακὸν αἰῶνα ἐποίμαναν καὶ ἐκυβέρνησαν, ἐδίδαξαν καὶ ἐδίδασαν καὶ ὑπερήσπισαν καὶ ἐθεράπευσαν καὶ παντοιοτρόπως διηφώτισαν, καθωδήγησαν καὶ ἐξυπηρέτησαν σύμπαντα τὸν ἑλληνικὸν λαόν, τὴν Ἑλλάδα. Διὰ τοῦτο οὐδεμίαν θὰ εἶπω ὑπερβολὴν ἂν χαρακτηρίσω τὸν ἑορ-

τασμόν τοῦτον τῆς πρώτης πανεπιστημιακῆς ἑκατονταετίας ὡς διαδήλωσιν μιᾶς νίκης τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, ἐνὸς θριάμβου τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς ἐπιστέφαντος τὸν ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα, θριάμβου, λέγω, διότι ὁλόκληρος ἡ ἐπιστημονικὴ σταδιοδρομία τοῦ ἀνωτάτου ἡμῶν καθιδρύματος ὑπῆρξε δρόμος μετὰ μεγάλων καὶ πυκνῶν ἐμποδίων, δρόμος ἀκάνθινος, ὡς ἀκάνθινος ἦτο καὶ τῆς Ἑλλάδος ὅλης ἡ παράλληλος ἱστορία. Ἀλλὰ ἀγωνιστικόν, ὡς εἶνε καὶ τὸ Πανεπιστήμιον, ὡς σάρεξ ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ κατὰ φύσιν ἀγωνιστοῦ ἑλληνισμοῦ, ἐφθασε νικηφόρον εἰς τὸ τέραμα τοῦ πρώτου αἰῶνος τοῦ, εὐδοκίμως τελέσαν τὴν ἑκατονταετὴ αὐτοῦ ἐπιστημονικὴν, ἐθνικὴν καὶ ἐκπολιτιστικὴν λαμπαδηδρομίαν καὶ ὑψωθὲν ὡς κράτιστον σέμνωμα καὶ σεβάσιμον ἐγκαύχημα τῶν ἐν αὐτῷ ἐκτραφέντων μυριάδων τροφίμων του. Τούτου ἕνεκα, δεύτερον τὴν σημασίαν, ὡς εἶπον, μετὰ τὸ μέγα γεγονός τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας, ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τῆς βαθείας πρὸς αὐτὸ ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους εὐγνωμοσύνης, ἐκφρασεθείσης καὶ ἐκφραζομένης διὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἐμφανιζομένων εὐεργετῶν του, οὔτινες, ζῶντες ἐς αἶν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν τροφίμων αὐτοῦ, κτῶνται τῆς ἀληθοῦς εὐθανασίας τὴν δόξαν. Παρὰ τὰς ποικίλας στενοχωρίας του, εἰς ἓνα καὶ μόνον αἰῶνα ἀναδειχθὲν ἰσαμίλλον πρὸς τὰ κατὰ πολὺ μακροβιώτερα καὶ ἀπὸ πάσης ἐπόψεως ἀνετώτερα ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ λειτουργίᾳ τῆς Ἑσπερίας Πανεπιστημίου, προσήνεγκεν εἰς τὴν φυλὴν ὅ,τι πολιτικότερον δύναται ἐθνικὸς ὀργανισμὸς τοιοῦτου προορισμοῦ νὰ προσφέρῃ, ὄντως δὲ καὶ ἐπέτυχε νὰ ἀναποκριθῆ πρὸς τὰς προφητικὰς προσδοκίας τοῦ πρώτου βασιλικοῦ αὐτοῦ Ἰδρυτοῦ, διότι οἱ ἐξ αὐτοῦ ἐκπορευθέντες καὶ ἀπολυόμενοι τρόφιμοι προσεπάθησαν καὶ προσπαθοῦσι νὰ ἀναφαίνωνται ὄντως «ἄξιοι τῶν ἀγῶνων τῶν πατέρων των καὶ τῶν προσπαθειῶν, τὰς ὁποίας οἱ σύγχρονοι των ὑπὲρ αὐτοῦ καταβάλλουν».

Μεγαλειότατε,

Τὴν μεγάλην ταύτην τῶν γενεθλίων τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν Πανεπιστημίου ἑορτὴν πανηγυρίζοντες σήμερον, εὐτυχοῦμεν νὰ ὑποβάλωμεν τὴν εὐλαβῆ αὐτοῦ εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ προστάτην καὶ κηδεμόνα, ἐπὶ τῇ αἴγλῃ, ἣν προσδίδει εἰς τὸν ἑορτασμόν τοῦτον ἡ βασιλικὴ αὐτῆς παρουσία, ὡς καὶ ἐφ' οἷς ἠδύοχησε νὰ προσεῖπη πρὸς μεγάλην ἡμῶν χαρὰν, ἐγκαύχησιν καὶ ἐνίσχυσιν. Τὰς θερμὰς τοῦ Πανεπιστημίου εὐχαριστίας ὁ ἑκατοστὸς αὐτοῦ Πρύτανις ὑποβάλλει καὶ πρὸς τὴν σεβαστὴν Κυβέρνησιν τῆς χώρας διὰ τὴν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὀρηγοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ἐπιδεικνυομένην πρὸς αὐτὸ στοργικὴν προσοχὴν, ἣς οὐχὶ τὸ ἐλάχιστον δεῖγμα ἀποτελεῖ ἡ πολῦτιμος αὐτῆς συμβολὴ εἰς τὴν ἀνάδειξιν τῆς πανελληνίου πανηγύρεως ταύτης κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ κατανοηθῆ ὑπὸ πάντων ἡ μεγάλη σημασία τοῦ σπουδαιωτάτου τούτου σταθμοῦ τῆς πνευματικῆς ἱστορίας τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, τῆς πρώτης ἑκατονταετίας τοῦ πρώτου τοῦτου ἐθνικοῦ ἡμῶν Παλλαδίου.

Εὐχηθῶμεν, ὅπως ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἐκχέῃ πλουσίας τὰς δωρεὰς Αὐτοῦ ἐπὶ τὸ Πανεπιστήμιον ἡμῶν, ὡς δ' ἠλόγησε τὴν πρώτην αὐτοῦ ἑκατονταετηστιάδιον και τὰς σήμερον ἐορταζόμενας ἐξόδους αὐτῆς, οὕτως εὐλόγησῃ καὶ τὰς εἰς τὸν δευτέρου αὐτοῦ αἰῶνα εισόδους του. ἵνα ὡς πλείστον προαχθῆ, πληθυνθῆ καὶ ἀκμάσῃ ἡ πρὸς τὴν ὀλίγησαν ἀγνοσα ὕγιης γνῶσις, ἣν ἀπ' αἰῶνων θεραπεύει τὸ ἀθάνατον ἑλληνικὸν πνεῦμα.

Ζήτω ὁ Βασιλεὺς!

Ζήτω τὸ Πανεπιστήμιον!

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Αἱ ἐορταί.

Ἡ ἑβδομάς τῶν Παθῶν καὶ αἱ ἐορταί τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου διεξήχθησαν καθ' ἅπασαν τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν μετὰ τῆς προσηκούσης εἰς τὸ μέγα τῆς σωτηρίας ἡμῶν γεγονότος εὐλαβοῦς κατανώξεως. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς, ἀνεκαθεν προσηλωμένος εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του, μάλιστα κατὰ τὴν ἀνάμνησιν τῶν μεγάλων θρησκευτικῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸν στήμονα τοῦ μυστηρίου τῆς περὶ ἡμᾶς θείας οἰκονομίας, ἐν τῷ πανηγυρικῷ ἐορτασμῷ τῶν σπεύδει νὰ ἀντιλήσῃ παραμυθίαν καὶ ἀνακούφισιν τῆς ψυχῆς καὶ νὰ ἀρυσθῆ τὸ στήριγμα τῆς ζωῆς του καὶ τὴν δικαίωσιν τῶν εὐσεβῶν του ἐλπίδων. Οὕτω ἐφωδισμένος χωρεῖ τὸν τιμιον τῆς ἐργασίας ἀγῶνα μετὰ νῆαν ψυχικὴν δύναμιν, εὐλογῶν τὸ ὄνομα τοῦ ἀναστάντος Σωτῆρος καὶ περισσότερον ἐν τῇ εἰς Αὐτὸν πίστει ἐπισχυμένος.

Αἱ μετακινήσεις τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα

Διὰ λόγους γνωστοὺς ἤδη τὸ Πάσχα ἐφέτος συνέπεσεν ἀργά, τοιαύτη δὲ σύμπτωσης ἐορτῆς τοῦ Πάσχα ἐν Μαίῳ μηνὶ θὰ παρουσιασθῆ πάλιν κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη 1945, 1948 καὶ 1956. Εἶναι τοιαῦται αἱ μετακινήσεις τῆς ἐορτῆς ταύτης, ὥστε κατὰ τὴν προσεχῆ ἐπιτείαν λ.χ. θὰ ἔχωμεν τὰς ἐξῆς συμπτώσεις: 1938 Ἀπριλίου 24, 1939 Ἀπριλίου 9, 1940 Ἀπριλίου 28, 1941 Ἀπριλίου 20, 1942 Ἀπριλίου 5, 1943 Ἀπριλίου 25, 1944 Ἀπριλίου 16, ἤτοι ἀπὸ τῆς 5 μέχρι τῆς 28 Ἀπριλίου. Συμφώνως δὲ πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἐορτὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος θὰ τελεσθῆ τὴν δευτέραν τῆς Διακαινησίμου, διότι οὐδέποτε ἡ ἐορτὴ αὕτη τελεῖται πρὸ τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα, ἀλλὰ μετατίθεται ὁσάκις τὸ Πάσχα συμπέσῃ μετὰ τὴν 23 Ἀπριλίου. Τὸ Τυπικὸν προβλέπει μεταθέσεις καὶ ἄλλων ἐορτῶν, ὅχι δὲ μόνον μεταθέσεις ἀλλὰ καὶ προσεορτασμούς, ἀναλόγως τῶν διαφορῶν συμπτώσεων. Ἰδίως δὲ τοῦτο γίνεται εἰς τὰς Μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ἡ 1 Μαΐου.

Ἡ ἡμέρα τῆς ἄλλοτε γενικῆς ἀνηυχίας ἐκ τοῦ φόβου διαταράξεως τῆς τάξεως ὑπὸ τῆς μερίδος ἐκείνης τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου, ἣτις, παρασυρομένη ὑπὸ τῶν ἐκμεταλλευτῶν αὐτοῦ, ἐχρησιμοποιοῖ αὐτὴν ὡς

πολεμικὸν κατὰ τοῦ κρατοῦντος κοινωνικοῦ καθεστῶτος σύμβολον, μετεβλήθη ἐφέτος ὡς διὰ μαγείας εἰς εἰρηνικώτατον πανηγυρισμὸν τῆς ἀξίας τῆς ἐργασίας, χάρις εἰς τὸ νέον πνεῦμα. τὸ ὁποῖον πνέει ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἀγροῦστου. Ἡ βλοσυρότης καὶ αἱ φλογεραὶ ἀπειλαὶ καὶ αἱ ὑφωμένοι πνυγαὶ ἐξηφανίσθησαν ἀνεπιστρεπτί, σύμπας δ' ὁ ἐργαζόμενος καὶ ἐν τῷ τιμίῳ ἰδρωτί τοῦ προσώπου του κερδίζων τὸν ἄρτον του λαὸς ἐώρτασε τὴν πρώτην Μαΐου μετὰ τὴν χαρμόσυνον ἐκείνην διάθεσιν, τὴν ὁποῖαν γεννᾷ τὸ αἶσθημα τῆς ἀσφαλείας τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος, τὸ γεννηθὲν εἰς τὰς ψυχὰς πάντων ἐκ τῆς συνετῆς τῶν κυβερνῶντων ἐργατικῆς πολιτικῆς. Οὕτω ἐλλογία Θεοῦ διάχυτος εἰς πάντα τὰ κοινωνικὰ στρώματα διεδηλώθη καὶ ἡ εἰρήνη διὰ τῆς πρὸς ἄλληλα ἐργατικῆς ἀλληλεγγύης ὀριστικῶς ἐπαγαθῆ ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ.

*

Πρὸ τινων ἡμερῶν ὁ Ἰω. Ρόκφαλλερ, ὁ νεώτερος ἀπὸ τῶν διὰ τοῦ ραδιοφώνου πρὸς τοὺς κύκλους τῶν διαφορῶν Ἐκκλησιῶν τὴν ἀκόλουθον ἐκκλήσιν: «Εἶναι ἀνάγκη ὅπως πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ, χωρὶς νὰ ἀποβάλλουν τίποτε ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέραν των διδασκαλίαν, δημιουργήσουν μέτωπον ἐνιαῖον διὰ νὰ ἀνακόψουν τὸ ρεῦμα τοῦ ὀλισμοῦ, τὴν ἐπικράτησιν τοῦ ἐγωισμοῦ, καὶ ἐξ ἄλλου ἀγορθῶσουν τὰς κλονιζόμενας παραδόσεις καὶ τὰς καταπεσοῦσας ἠθικὰς ἀξίας καὶ ἀρχάς.

*

Πρὸ τίνος ἐν Βαρσοβίᾳ συνελθόντες εἰς γενικὴν συνέλευσιν οἱ δικαστικοὶ πάρεδροι διὰ μεγίστης πλειονοψηφίας ἀπεφάσισαν ὅπως ἐν τοῖς γραφείοις τῆς Ἐνώσεως τῶν ἀναρτηθῆ ἡ εἰκὼν τοῦ Ἐσταυρωμένου ὡς σύμβολον τῆς τάσεως τῶν νεαρῶν δικηγόρων νὰ πραγματοποιηθῶσὶ πλήρως ἐν τῇ πολωνικῇ νομοθεσίᾳ αἱ ἀρχαὶ τῆς χριστιανικῆς δικαιοσύνης.

*

Καθ' ἃ ἀνεκοίνωσε τὸ Πρακτορεῖον Χεβάς οἱ κάτοικοι τῶν γαλλικῶν παραμεθρίων τῆ Γερμανίᾳ χωρίων ἐξεπλάγησαν ἐπὶ τῷ ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἐν τῷ γερμανικῷ Σάαο δὲν ἤχησαν οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν. Τὸ γεγονός ὄφειλετο εἰς τὴν ὑπὸ τῶν καθολικῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν δοθεῖσαν ἐντολὴν ὅπως μὴ κρουσθῶσιν οἱ κώδωνες εἰς διαμαρτυρίαν κατὰ τῆς ὑπὸ τῶν πολωνικῶν ἀρχῶν ἀπαγορεύσεως τῆς λειτουργίας τῶν θρησκευτικῶν σχολείων.

*

Τὸ μέγα Συμβούλιον τοῦ καντονίου τῆς Γενεύης διὰ νόμου ἐκήρυξεν ἐπ' ἐσχάτων τὸ σοσιαλιστικοκομμουνιστικῶν κόμμα ἐκτὸς νόμου, τὸ πῦρ δ' ἐπράξε μικρὸν πρότερον καὶ τὸ καντόνιον τῆς Neuchâtel. Σφοδρὰ ἀντικομμουνιστικὴ κίνησις ἐκδηλοῦται καὶ ἐν Πολωνίᾳ, ἰδίως εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις διὰ συλλαλητηρίων καὶ συγκεντρώσεων ἐπανηληθμένων, ὡς καὶ ἐν Σερβίᾳ, ἔνθα ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσως δι' ἐγκυκλίων παρέσχεν ὁδηγίαν ἀντιδράσεως κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπί ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα μεταξὺ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, τῶν προέδρων τῶν Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τῶν Ἱεροδοξῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀντηλλάγησαν συγχαρητήρια τηλεγραφήματα καὶ γράμματα. Σημειοῦμεν τὴν ἐξῆς περικοπὴν τοῦ γράμματος τοῦ Προέδρου τῆς ἐν Πολωνίᾳ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας: «*Μακαρία ἡ φωτεινὴ Ἑλλάς, δαυριλῶς καὶ πλουσίως φωτιζομένη νῦν ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ Θεοῦ φωτὸς τοῦ ἐκ Ζωοδόχου Τάφου ἐκλάμπωντος. Μακαρία νῦν ἡ Κόρινθος καὶ μακάριος ὁ Ἀρειος Πάγος, διότι κατὰ τὰς ἀγίας αὐτὰς ἡμέρας ἐξ αὐτῶν μεταδίδονται εἰς πάντα τὰ πέρατα τὸ θεόπνευστον κήρυγμα τῆς Ἀναστάσεως διὰ τῶν χειλέων ἐκείνου, ὅστις ἀπέβη Ἀπόστολος τῶν ἔθνων*». Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας ἐτηλεγράφησε τὰ ἐξῆς: *Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον πάσης Ἑλλάδος Χρυσόστομον, εἰς Ἀθήνας. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ χρυσοῦνων ἑορτῶν τοῦ Πάσχα ἐκφράζομαι Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ἐγκάρδια συγχαρητήρια καὶ ἐξαιτούμεθα ἀγίας εὐχὰς αὐτῆς ὑπὲρ Ἀυτοκεφάλου Ἐκκλησίας. Ἀρχιεπίσκοπος πάσης Ἀλβανίας Χριστοφόρος*. Εἰς ἀπάντησιν ἀπεστάλη τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα: «*Ἀρχιεπίσκοπον Χριστοφόρον. Εὐχαριστοῦντες συγχαίρομεν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα καὶ τῇ ὑμετέρᾳ ἐνθρονίσει. εὐχόμενοι τῇ ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀλβανίας ἀκμὴν καὶ δόξαν. Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος*».

— Τὰς 1. Ἀκολουθίας τῆς Μ. Ἑβδόμαδος ἢ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος καὶ Α.Α. Υ.Υ. ὁ Διάδοχος, οἱ Πρίγκηπες καὶ αἱ Πριγκήπισσαι παρηκολούθησαν ἐν τῷ ναύιδριῳ τοῦ κτήματος τοῦ κ. Γ. Στρέϊτ παρὰ τὴν Κηφισίαν, χοροστατοῦντες τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀττικῆς καὶ Μεγαριδος Ἰακώβου. Ἀξία παρατηρήσεως εἶναι ἡ ὑποδειγματικὴ εὐλάβεια καὶ προσοχή, μεθ' ἧς παρηκολούθουν ὀρθοὶ τὰς κατανυκτικὰς αὐτὰς ἀκολουθίας. Ἰδιαιτέρως δεόν νὰ ἐξαρθῇ ὁ σεβασμὸς τοῦ Ἄνακτος καὶ τῶν Πριγκήπων πρὸς τὸν Βασιλέα τῶν ὅλων κατὰ τὴν περιφορὰν τοῦ Ἐσταυρωμένου τὴν Μ. Πέμπτην, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐγονυπέτησαν ἅπαντες, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ Ὁρθρου, ὅτε γονυπετοῦντες ἠσπάζοντο τὸν Τιμιον Σταυρόν. Τὸ ἀπόγευμα τῆς Μ. Παρασκευῆς ἐψάλη πρὸ τοῦ Ὁρθρου ὁ Ἐσπερινὸς καὶ ἐγένετο ἡ Ἀποκαθήλωσις, μεθ' ἣν ἠκολούθησεν ἡ ἐκφορὰ τοῦ Ἐπιταφίου κατὰ τὸν Ὁρθρον. Τὸν Ἐπιτάφιον ἐκράτουν ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ οἱ Πρίγκηπες καὶ περιέφερον ἐντὸς τοῦ κήπου τῆς ἐπαύλας. Καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς ἐξόχως συγκινητικὰς στιγμὰς γονυπετεῖς προσεκύνουν τὸν Ἐσταυρωμένον καὶ τὸν Ἐπιτάφιον. Τὴν Μ. Παρασκευὴν μ.μ. προσκληθεῖς ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος εἰς τ' Ἀνάκτορα ἐτέλεσε τὸ Μυστήριον τῆς Ἐξομολογήσεως εἰς ὃ προσήλθον ὁ Βασιλεὺς, αἱ Πριγκήπισσαι Ἑλένη, Εἰρήνη καὶ Εὐγενία καὶ οἱ Πρίγκηπες Γεώργιος καὶ Πέτρος. Τὴν δὲ πρωτὰν τοῦ Μ. Σαββάτου ὁ Βασιλεὺς, αἱ Πριγκήπισσαι καὶ οἱ Πρίγκηπες ἐκοιμήθησαν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων ἐν τῷ ναύιδριῳ τῆς Κηφισίας. Μετὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαριδος προσέφερεν εἰς ἀνάμνησιν πρὸς τὸν Μεγαλειότατον χρυσοῦν Ἐυαγγέλιον εἰς

μικρὸν σχῆμα ἀρχαιολογικῆς ἀξίας. ὁ δὲ Βασιλεὺς ἐξεδήλωσε τὴν εὐχαρίστησίν Του διὰ τὴν κατανυκτικὴν διεξαγωγὴν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν. Τὴν νύκτα τοῦ Μ. Σαββάτου ὁ Βασιλεὺς καὶ οἱ Πρίγκηπες προσελθόντες εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ Ἀθηνῶν παρηκολούθησαν τὴν τελετὴν τῆς Ἀναστάσεως, χοροστατοῦντες τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου. Ὡσαύτως προσήλθον εἰς τὸν ναὸν τὴν Δευτέραν τῆς Διακαινησίμου κατὰ τὴν δοξολογίαν ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως.

— Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γρεβενῶν μετὰ ψυχικὸν ἄλγος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ὅτι τὴν δευτέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα καὶ περὶ ὧραν 3ην μ.μ. πυρκαϊὰ ἀπετέφρωσε τὸν ἐν τῇ συνοικίᾳ «Βαρσί» τῆς πόλεως Γρεβενῶν περικαλλῆ πρῶην Μητροπολιτικὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἐν τῷ ὁποίῳ τὴν πρωίαν τῆς ἰδίας ἡμέρας, κατὰ ἐπικρατήσασαν ἀπὸ τοῦ 1912 συνθήθειαν, ἐτελέσθη ἀρχιερατικὴ λειτουργία καὶ ἐψάλη δοξολογία ἐπὶ τοῖς ὀνομαστηρίοις τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ἡμῶν. Ὡς ἐξηκριβῶθη ἐκ τῶν γενομένων ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας ἀνακριθεῖσαν τὸ πῦρ ἀρχικῶς ἐνεφανίσθη εἰς τὸν γυναικωνίτην μεταδοθὲν εἰς τὸ δάπεδον αὐτοῦ ἐκ λαμπάδος λησμονηθείσης προφανῶς ἀνημένης ὑπὸ ἀγνώστου· παρ' ὅλας δὲ τὰς ἀξιεπαίνους προσπάθειάς τῆς Ἀστυνομίας καὶ τοῦ συρθεύσαντος πλήθους κατέστη ἀδύνατος ὁ ἐντοπισμὸς τοῦ πυρὸς καὶ ἡ κατάσβεσις αὐτοῦ, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι τὰ ἐν αὐτῷ σχηματισθέντα ἀποπνικτικὰ στρώματα καπνοῦ ἀπέκλεισαν τὴν εἴσοδον, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἡ πόλις στερεῖται καὶ στοιχειῶδους πυροσβεστικῆς ἀντίλας καὶ οὕτω κατεστράφη σχεδὸν ὀλόκληρον τὸ κτίριον καὶ ἀπετεφρωθὲν ὁ ἐσωτερικὸς καὶ ἀνυπολογίστου ἀξίας διάκοσμος αὐτοῦ, εἰς ὃν πρωτεύουσαν θέσιν εἶχον τὸ τέμπλον μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων του, ἡ ἁγία Τράπεζα, ὁ Ἀρχιερατικὸς θρόνος, ὁ ἄμβων καὶ τὸ δι' ἐλεφαντίνων ὀστέων πεποικιλμένον Προσκυνητᾶριον. Δυστυχῶς μεταξὺ τῶν ἀποτεφρωθέντων συγκαταλέγονται καὶ τὰ ὄσῳ τοῦ ἀειμνήστου Ἑθνομάρτυρος Μητροπολίτου Αἰμιλιανοῦ, φυλασσόμενα ἐντὸς θήκης ξυλίνης κειμένης ὑπὸ τὴν ἁγίαν Τράπεζαν. Ὡς ἦτο ἐπόμενον τὸ ἀνεπανόρθωτον τοῦτο δυστύχημα ἐθλίψε κατωίως τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως καὶ ἀπάσης τῆς ἐπαρχίας, καθ' ὅσον ὁ ἱερὸς οὗτος ναὸς ἦτο τὸ μόνον ἐν τῇ πόλει τῶν Γρεβενῶν ἱστορικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν κειμήλιον, περικλειὸν ἐν αὐτῷ τὴν θρησκευτικὴν ἱστορίαν αἰῶνος καὶ πλεόν τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐπαρχίας. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γρεβενῶν ἐκφράζει ἐν τέλει τὴν πεποιθήσιν, ὅτι ὁ εὐσεβὴς λαὸς τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐπαρχίας, συνεχίζων τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων του, λίαν συντόμως εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀπολεσθέντος θὰ ἐπανιδρύσῃ νέον ἀντάξιον ναὸν.

— Διὰ Β. Διατάγματος ἰδρύθη ἐν Μύτικα τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος ἰδία ἐνορία, ἔχουσα ἐνοριακὸν ναὸν τὸν τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου.

— Διὰ Β. Διατάγματος ἀπενεμήθη χάρις τῷ καθηρημένῳ ἱερεὶ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Σπάρτης Παναγιώτῃ Κοτομηνῷ.

— Διὰ Β. Διατάγματος ἐν τῷ συνοικισμῷ Φυτόκου τῆς Κοινότητος Μακρονήτου τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος ἰδρύθη ἰδία ἐνορία, ἔχουσα ἐνοριακὸν ναὸν τὸν τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου.

— Ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Διτωλοακαρνανίας συ-

νεκληθή εν τη πόλει του Μεσολογγίου διήμερον Ιερατικόν Συνέδριον (14—15 'Απριλίου), εις ὃ ἔλαβον μέρος περί τούτῳ 70 ἱερεῖς τῆς ἑπαρχίας Μεσολογγίου. Μετά τὴν καταναγκαστικῶς τελεσθεῖσαν ὑπὸ πολλῶν ἱερέων καὶ διακόνων θείαν λειτουργίαν τῶν προηγουμένων ἐν τῇ ἱερῇ ναφί τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐκήρυξε τὴν ἐναρκίαν τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου, εἰπὼν, ὅτι ὁ θεσμός τῶν ἱερατικῶν συνεδρίων δὲν εἶνε κωνινοφάνης τι καὶ ξένον πρὸς τὰς παραδόσεις καὶ τὴν τάξιν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἀλλὰ θεσμός καλαισότητος, ἀνάγων τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν οὐσασίαν του ἐν αὐτῇ τῇ ἀποστολικῇ ἐποχῇ καὶ πρὸς ἀποδείξιν ἀνέγνωσεν ἐκ τῶν Πράξεων (20, 17—38) τὴν περιοκπὴν ἐκείνην, καθ' ἣν αὐτός ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐν Μιλήτῳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας συνεκάλεσε «τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας» τῆς Ἐφῆσου, συγκροτήσας οὕτω τὸ Ἀ' ἱερατικὸν συνέδριον. Ἐἶτα ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Πρωτοσύγκαλλο, Ἀἰγυουστίνος Καντιώτης, ὅστις ἀνέπτυξε τὸ θέμα: «ἡ ἄσπαστη ζωὴ τοῦ ἱερέως». Ἐδῶσε καὶ καθώρισε τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων εἶναι δυνατόν νὰ καλλιεργηθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ κληρικοῦ πλουσία πνευματικῆ ζωῆς. Τοιαῦτα δὲ μέσα ὑπεδείχθησαν α') ἡ προσευχή, β') ἡ ἀνάγνωσις ἐποικοδομητικῶν βιβλίων, γ') ὁ αὐτοέλεγχος, καὶ δ') ἡ ἐξομολόγησις ἧς δὲν ἐξαιροῦνται οἱ κληρικοί. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου διεξαχθεῖσας σχετικῆς συζητήσεως ἔλαβεν τὸν λόγον ὁ αἰδεσιμ. πρεσβύτερος Σπύρος Διζέλος, ἐφημέριος Αἰτωλικοῦ, ὅστις ἐτόνισεν, ὅτι μόνον διὰ μιᾶς ἐνταταμένης καὶ διαρκούς ἑσπερικής ζωῆς ὁ ἱερεὺς δύναται νὰ γίνῃ τὸ «φῶς τοῦ κόσμου» καὶ «τὸ ἅλας τῆς γῆς», ἐξῆρε δὲ ἐκ παραδειγματῶν τῆς ἀτομικῆς του πειρας τὴν ἀρετὴν τῆς ταπεινώσεως, ὡς ἀπαραίτητον ἐφοδίου διὰ τὸν κληρικόν. Τὸ ἀπόγευμα (8—6 π. μ.), συνεχισθέντος τοῦ συνεδρίου, ὠμίλησαν οἱ εἰσηγηταὶ ὄρχιμ. Σωφρόνιος Παπακωνσταντοῦ, ἱεροκήρυξ, καὶ ὁ κ. Γεώργιος Ἀλεξανδρόπουλος καθηγητῆς θεολόγος τοῦ γυμνασίου Ἀγρινίου. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἀνέπτυξε τὸ θέμα «τὸ διδασκτικὸν ἔργον τοῦ ἱερέως», ἀποδείξας διὰ μαρτυριῶν τῶν ἁγίων Γραφῶν καὶ τῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι τὸ διδάσκειν ἀποτελεῖ ἐπιβεβλημένον καθῆκον τοῦ κληρικοῦ. Ὁ δὲ ἔλλογιμώτατος κ. Γεώργιος Ἀλεξανδρόπουλος ἀνέπτυξε μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας τὸ θέμα: «ὁ ἱερεὺς καὶ ἡ παιδικὴ ἡλικία». Ἐτόνισε κυρίως τὴν σπουδαιότητα τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ τὸ ἔργον τοῦ κατηχητοῦ ἱερέως. Μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θέματος τούτου ὁ Σεβασμιώτατος λαβὼν τὸν λόγον προέτρεψε πάντας νὰ ιδρύσουν κατηχ. Σχολεῖα, ὑποσχεθῆς ἀμέριστον τὴν τε ἠθικὴν καὶ ὄλικὴν ἐνίσχυσιν τῆς διοικούσης Ἐκκλησίας διὰ τὴν κωνοκικὴν καὶ ὁμοίομορφον λειτουργίαν πάντων τῶν κατηχητικῶν σχολείων τῆς μητροπολιτικῆς του περιφερείας. Τὴν ἐπομένην (15 'Απριλίου) συνεχίσθη τὸ συνέδριον, καὶ τὸ μὲν θέμα «τὸ ποιμαντικὸν ἔργον τοῦ ἱερέως» ἀνέπτυξε διὰ μακρῶν ὁ Πρωτοσύγκαλλος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς θαυμασίας περιουσίας τοῦ Ἐθαγγελιστοῦ Ἰωάννου (10.1—19) δι' ἣς ὁ Κόρυς διαζωγραφεὶ τὴν εἰκόνα τοῦ καλοῦ ποιμένος, ὡς προσόντα δὲ διὰ τὴν ἐπιτυχὴ διεξαγωγήν τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου ἐμνημόνευσεν α') τὸν πόρνον ζῆλον, β') τὴν ταπεινότητα, ἧς κρῆσκον ὁ ἀρχιεπισκοπὴν Χριστός, γ') τὴν σύνεσιν, καὶ δ') τὴν ἀγάπην. Ἐς πρὸς δὲ τὴν ἀκτίνα τῆς ποιμαντικῆς μερμένης τοῦ ἱερέως ἀνέπτυξε διὰ πολλῶν, ὅτι οὕτω εἶναι

ὑπεριοριστός, διότι ὁ κληρικός πρέπει νὰ καταβάλλῃ προσπάθειαν ἀόκνην, ἵνα συγκεντρώσῃ εἰς τὴν σαγήνην τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ὅλων τῶν κωνοκικῶν στραμάτων καὶ τοὺς πλέον ἀτιθάσσους. Ἐμνημόνευσε τὸ παράδειγμα Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ, ὅστις γενόμενος ἐπίσκοπος εἶρε μόνον 17 χριστιανοὺς εἰς τὴν ἐπισκοπὴν του, ἀποθανῶν δὲ ἀφῆκε μόνον 17 εἰδωλολάτρους. Σπουδαιότητας δὲ τομείς, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνάγκη νὰ στραφῇ δραστήριον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κληρικοῦ εἶναι α') οἱ ἄμαρκατοί, β') οἱ ἀσθενεῖς, γ') οἱ πτωχοί. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου προὐβλήθη μακρὰ διαλογικὴ συζήτησις, καθ' ἣν ἐροίφθη ἡ γνώμη, ὅτι εἰς τὰ μεγαλύτερα ἀστικά κεντρα τῆς Ἰ. Μητροπόλεως δέον νὰ ιδρυθοῦν «πνευματικὰ κέντρα» ὡς ὁρηγήθησιν πρὸς πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀναγέννησιν ἐκείτης περιοχῆς. Ὁ δὲ ἱεροκήρυξ εἰσηγηθεὶς τὸ θέμα «τὸ ἀμιαστικὸν ἔργον τοῦ ἱερέως» ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τοῦ ἱερέως ἐπὶ διαφόρων λεπτομερειῶν τοῦ ἀγιαστικοῦ ἔργου του, ὡν καλῶς μὲν καὶ κωνοκικῶς τελομένων ἐποικοδομοῦνται οἱ χριστιανοί, χλιαρῶς δὲ καὶ ἀντικωνοκικῶς σκαταλιζοῦνται ψυχαὶ καὶ ἀπομακρύνονται τῆς Ἐκκλησίας. Μετὰ ταῦτα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης συνοψίσας τὰ συζητηθέντα θέματα καὶ λύσας διαφόρους ἀπορίας τῶν συνέδριων ἐκήρυξε τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου εὐχηθεὶς, ἵνα ὅσα ἐλέχθησαν μετουσιωθοῦν εἰς ἔργα πρὸς δόξαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

— Διὰ Β. Δ. ὁρίζεται ὡς ἡμέρα ὑπὲρ τῶν ἐν πολέμοις κενσόντων ἡ Γ' Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνησεως ὡς ὁρίζεται καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ 3 'Απριλίου 1933 διατάγματος.

— Τὸ ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν δι' ἐγγράφου αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἰερὰν Σύνοδον ἐγνώρισεν, ὅτι αἱ παρὰ τοῦ ΤΑΚΕ καὶ τῶν μητροπολιτικῶν γραφείων χορηγοῦμεναι εἰς τοὺς ἱερεὺς ναοὺς ἀποδείξεις κατὰ βολῆς τῶν ἐπὶ τῶν ἀνακαρίστων ἐσόδων τῶν ναῶν δικαιωμάτων αὐτῶν δέον ὅπως χαρτοσημαίνωνται συμφώνως τῇ κλιμακῇ ἀστικῶν τελῶν.

— Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαριδος δι' ἐγγράφου του πρὸς τοὺς γυμνασιάρχας Ἀμφοσσίου καὶ Μαγάρων γνωρίζει ὅτι ἀθλοθετεῖ ποσὸν 9 χιλιάδων δραχμῶν—ἐκ τοῦ ἰδιοτεροῦ ταμείου του—ἵνα βραβευθοῦν ἀνὰ τρεῖς μαθηταὶ τῶν τριῶν τελευταίων τάξεων, Δ', Ε' καὶ ΣΤ'. Διακρινόμεναι διὰ τὴν ἐπιμέλειαν, τὸ ἦθος καὶ τὴν εὐσέβειαν.

— Οἱ ὑπὸ ἐνιασίαν διοίκησιν λειτουργοῦντες ἐν τῇ πόλει Ἀγρινίου εὐεργετικώτατοι ὄργανισμοὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως καὶ τῆς Φιλανθρωπικῆς Ἐταιρείας, ὡς ἀναγράφει ὁ «Ποιμὴν ὁ Καλὸς» Μεσολογγίου, παρέχουν εἰς τὰ ἑαυτῶν μέλη καὶ τοὺς συνδρομητάς των τὰς ὡραιότερας εὐκαιρίας, πρὸς θετικὴν καὶ κοροσφόρον χριστιανικοκωνοκικὴν δράσιν. Διότι ἡ μὲν «Χριστιανικὴ Ἐνωσις Ἀγρινίου» 1) διὰ τοῦ κωνοκικοῦ θεοῦ κηρύγματος παρέχει πλουσίως εἰς τὰ ἐκτελεσθέντα μέλη καὶ εἰς ὅλην τὴν κωνοκικὴν τὴν κωνοκικὴν καὶ γλυκειὰν διδασκαλίαν τοῦ ἱεροῦ Ἐθαγγελίου, 2) διὰ τῶν κατηχητικῶν σχολείων κατὰ δαγωγὴν χριστιανικῶς τὴν παιδικὴν, ἐφηβικὴν καὶ νεανικὴν ἡλικίαν, μορφωναι τοὺς ἠθικοὺς, εὐγενεῖς, καὶ τιμῶς κολίτας τῆς εὐρίων καὶ παρασκευάζει εὐτυχῆς το μέλλον τῆς νεᾶς γενεᾶς, 3) διὰ τῶν ἐντύπων τῆς προσέφει κατὰλληλα καὶ ἐποικοδομητικῶς εἰς τὸν λαόν καὶ τὰς οἰκονομικῶν ἀνεργασίας, 4) διὰ τῶν χριστιανικοκωνοκικῶν

μονικῶν διαλέξεων ἐπιδιώκει τὴν πνευματικὴν ἐξύψωσιν ὄλων τῶν κλάδων τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, 5) διὰ τῆς διαφωτιστικῆς τῆς δράσεως ἐπεξηγεῖ τὸ κοινωνικὸν περιεχόμενον τοῦ λύσεντος τελειώματα πάντα τὰ κοινωνικὰ προβλήματα χριστιανισμοῦ καὶ 6) διὰ τῆς ἀντιβλασφημικῆς προπαγάνδας καταπολεμεῖ τὴν συγγερὰν ἔξιν καὶ τὴν ἀσυγχώρητον ἀκοσμίαν τῆς βλασφημίας ἰδίᾳ τῶν θεῶν, ἡ δὲ «Φιλανθρωπικὴ Ἐταιρεία Ἀγρινίου» διὰ τῆς ὀργανωμένης φιλανθρωπίας, τῶν κατ' ἐνορίας φιλοπτώχων τῆς ταμείων, τοῦ Γηροκομείου τῆς καὶ τῶν λοιπῶν αὐτῆς Ἀσύλων 1) βοηθεῖ τοὺς δυστυχεῖς καὶ πάσχοντας πτωχοὺς, 2) περισυλλέγει καὶ περιθάλπει τοὺς ὀπόρους καὶ ἀνικάνους πρὸς ἐργασίαν γέροντας καὶ ἀναπήρους, 3) προσπαθεῖ καὶ μορφώνει πρὸς κοινωνικὴν καὶ ἐπαγγελματικὴν ἀποκατάστασιν τοὺς ἐγκαταλειμμένους καὶ ἀποκλήρους τῆς τύχης ὀπόρους παῖδας καὶ κοράσια καὶ 4) ἐπιδιώκει δὲ ὄλων τῆς τῶν δυνάμεων, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅπως ἐξαλείψῃ τὴν ἐπαιτείαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅπως διὰ τῆς κηδεμονίας, περιθάλψεως καὶ μορφώσεως τῶν ἀπροστατευτῶν ἠνηλικῶν πατάξῃ τὴν δημιουργοῦσαν τὰ κακοποιὰ καὶ ἐμφυλῆ τῆς κοινωνίας στοιχεῖα ἀλητείας.

— Σεμνὴν ἑορτὴν ἤγειν ἡ φιλανθρωπία ἐν Λαμίᾳ, τῇ τῇ Κυριακῇ τῶν Βατων. Ἐώρταζε τὸ Γεν. Φιλοπτ. Ταμείον Λαμίας, τὸ ἰδρυθὲν καὶ διοικούμενον ὑπὸ τοῦ Σεβ. μητροπολίτου Φθιώτιδος Ἀμβροσίου, τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν αὐτοῦ. Κατὰ ταύτην ἐν συρροῇ ἐκκλησιασματος πολλοῦ, ὑπερπληρώσαντος τὸν εὐρύχωρον μητροπολιτικὸν ναόν, ἐλειτούργησεν ὁ μητροπολίτης, μνημονεύσας κατὰ τὴν Μεγ. Εἰσοδὸν τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ τε Γεν. Φιλοπτ. Ταμείου ὡς καὶ τῶν ἐνοριακῶν Δ. Συμβουλίων, τῶν δωρητῶν, συνδρομητῶν καὶ πάντων τῶν συνδρομητῶν καὶ πάντων τῶν συντεροχόντων τὸ ἔργον τοῦ ταμείου. Καὶ εἶνε εὐτυχῶς πολλοὶ οἱ ὑποβοηθούμενοι τὸ ἀθροῦσος πολλαχῶς ἐκδηλούμενον φιλανθρωπικὸν ἔργον τούτου, ὅπερ ἀθήμερόν, κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν συνήθειαν, ἐνέδουσε διακόσια ἀρρενα καὶ θήλαα πτωχὰ παῖδια, χάρισαν τὴν χαρὰν εἰς αὐτά. Μετὰ τὴν θεῖαν Λειτουργίαν ἐπηκολούθησεν ὑπόδοχὴ ἐν τῷ ὄρειῳ μητροπολιτικῷ μεγάρῳ, ἀθροῶν προσελθόντων τῶν ἐκτιμώντων τὸ ἔργον τοῦ Γεν. Φιλοπτ. Ταμείου, ἵνα συγχαρῶσι τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ καὶ τοῖς συνεργοῖς αὐτοῦ.

— Κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, ἀπὸ μακροῦ χρόνου τελεῖται καθ' ἑβδομάδα ἐκ περιτροπῆς ὑπὸ τῶν ἑφημεριῶν τῆς Λαμίας ἡ θεία Λειτουργία ἐν ταῖς αὐτόθι φυλακαῖς, ἐτελεῖτο δὲ ἐκάστην Τετάρτην τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς ἡ θεία λειτουργία τῶν Προηγιασμένων. Κατὰ τὴν θεῖαν Λειτουργίαν γίνονται καὶ σύντομα κηρύγματα κατὰ τὴν περιστάσει, οὕτω δὲ φέρεται ἡ παρηγορία τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς δυστυχεῖς φυλακισμένους, καὶ ἄλλως λαμβάνοντας πείραν αὐτῆς.

— Ἐν τῷ «Πομένει» τῆς Μητροπόλεως Μυτιλήνης ἐδημοσιεύθη ὁ ἀπολογισμὸς τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος πνευματικῆς καὶ θρησκευτικῆς κινήσεως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ. Ἐξ αὐτοῦ πληροφοροῦμεθα ὅτι καθ' ὅλον τὸ λήξαν ἔτος ὁ θεῖος λόγος ἠκούετο τακτικῶς ἐν τε τῇ πρωτευούσῃ καὶ ταῖς κυριωτέραις πόλεσι καὶ χωρίοις τῆς ἐπαρχίας, διδασκόμενος ὑπὸ τακτικῶν καὶ δοκίμων ἱεροκλήρων ἀνωτέρας θεολογικῆς μορφώσεως καὶ δαδοκίμαζόμενον ἤθους, ἀσφαλῶς ἰδίᾳ ὁμιλιῶν ἐγένετο πρὸς τοὺς

μαθητὰς τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ εἰς τοὺς τροφίμους τοῦ Ἐθνικοῦ Ὁρφανοτροφείου. Ἐξαιρητικὴν κίνησιν ἐσημαίωσεν ἡ λειτουργία τῶν ἐπτὰ Κατηχητικῶν σχολείων, ἀποδοῦσα λίαν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα· οἱ μαθηταὶ πάντες κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν μεγάλων ἑορτῶν μετὰ κατάλληλον προπαρασκευὴν προσήρχοντο εἰς τὰ μυστήρια τῆς Μετανοίας καὶ τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἀπροσκόπως ἐσυνέμισαν τὴν ἐκδοσὴν τῶν τὰ δύο τῆς Μητροπόλεως θρησκευτικῶν περιοδικῶν «ὁ Ποιμὴν» καὶ ἡ «Φωνὴ Κυρίου», τῆς τελευταίας ἐκτυπωμένης εἰς πολλὰς χιλιάδας καὶ διανεμομένης δωρεὰν κατὰ τὰς Κυριακάς καὶ τὰς ἑορτὰς εἰς τοὺς χριστιανοὺς ὁλοκλήρου τῆς ἐπαρχίας. Ἐπιτοῆς συνακλήθῃ ὁ ἱερός κλήρος εἰς συνέδρια ἑφημεριακά, καθ' ἃ ἐγένοντο εἰς αὐτὰ φροντιστηριακὰ μαθήματα ὑπὸ ζηλωτῶν θεολόγων· ἀθροῖα παρετηρήθη ἡ προσέλευσις τῶν χριστιανῶν εἰς τὴν ἱερὰν ἐξομολόγησιν, ἰδίαν δὲ προσοχὴν ἔστρεψεν ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις εἰς τὴν καθιέρωσιν νέων μεγάλων θρησκευτικῶν ἑορτῶν καὶ τελετῶν, διεξαχθεῖσάντων κατ' εἰδικὰ προγράμματα· τοιαῦτα ὑπῆρξαν αἱ τῆς Ἀγιάσου, ἡ καθιερωθεῖσα μεγάλη παλλεσβιακὴ ἑορτὴ τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου τοῦ πολιούχου Μυτιλήνης νεομάρτυρος ἁγ. Θεόδωρου τοῦ Βυζαντίου καὶ ἡ εὐρεσις καὶ μετακομιδὴ τῶν λειψάνων τοῦ ὁσίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἄσσου.

— Τὴν 21 παρελθόντος μηνὸς ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ἐν τῇ Μονῇ Πετράκῃ ὁ μοναχὸς Ἀθανάσιος Οἰκονομόπουλος. Καὶ ὡς Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν ἐπὶ τῆς ἀρχιερατείας τοῦ ἀειμνήστου Ἱεροθέου καὶ ὡς ἀπλοῦς μοναχὸς προσέφερεν ἐν ταπεινώσει καὶ ἀπλότητι πολλὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Κατὰ τὰ τελευτάτα ἔτη ἐγκρίσει τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἐδίδοσκε μετὰ ζήλου εἰς τὰ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ζωῆς» κατὰ τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα Ἀθηνῶν, διαμένον δ' ἐν τῇ Μονῇ Πετράκῃ ἀπετέλει μέλος τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου διορισμένης Ἐπιτροπῆς πρὸς ἐποπτείαν ἐπὶ τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας, οὗς πατρικῶς πάντοτε ἐνουθετεῖ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΠΟΛΕΩΣ

Ἐπανακάμπτων ἐξ Ἀγκύρας μετέβη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ρουμανίας κ. Ἀνωγιέσκο, ὅστις ἐγένετο δεκτὸς μετὰ πολλῶν τιμῶν.

— Ὁ Σεβ. Μητροπολιτὴς Αὐστραλίας Τιμόθεος ἐπληροφόρησε τὴν Μ. Ἐκκλησίαν ὅτι ἐν Πέρθῃ ἀνηγγέρθη περικαλλῆς ναὸς τῇ συνδρομῇ τῶν ἐν αὐτῇ χριστιανῶν, οὗ τὰ ἐγκαίνια ἐτέλεσε μεσοῦντος τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου. Ὁ αὐτὸς ἱεραρχὴς προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐν Sidney τῆς Αὐστραλίας προϊσταμένου ἀγγλικανοῦ ἱερέως αἰδέο. Micklem παρέστη εἰς τὸν ἐν τῷ ἀγγλικανικῷ ναῷ τελεσθέντα ὁμοεθνον, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ἀντηλόγησαν προσφωνήσεις, δι' ὧν καταμαρτυρήθη ἀμφοτέρωθεν ἡ κοινότης τῶν ἀδελφικῶν αἰσθημάτων, ἡ χαρὰ ἐπὶ τῇ προαγωγῇ τῆς ἀμοιβαίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ὀρθοδόξου καὶ ἀγγλικανικῆς ἀντιλήψεως καὶ ὁ πόθος τῆς προαγωγῆς τῆς πρὸς ἀλλήλους ἐγγύτητος μέχρι τῆς ἐν θεῷ εὐδοκίᾳ πλήρους ἐνώσεως.

— Ἡ Α. Θ. Π. διὰ γράμματος αὐτῆς πρὸς τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς Ἀθηνάγορον ἠγγείλαν ὅτι ἐνέκρινε τὴν αἵτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ οὐκρανῶν, ὅπως χειροτονηθῇ ὁ ὑπ' αὐτῶν προτεινόμενος ἱερομόναχος Θεόδωρος (Μπογδάν) Σπίλκα ὡς Ἐπίσκοπος ἐπὶ τῷ ψιλῷ ὀνόματι τῆς παλαιᾶ διαλαμψασῆς Ἐπισκοπῆς Εὐκαρσίας τῆς Μητροπόλεως Συνάδων, ἵνα διακονήσῃ ὡς βληθὸς αὐτοῦ ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἀρχιερατικῆς διοικήσεως καὶ ὁρ-

γνώσεως των εν Αμερικη ορθοδόξων ούκρανικών κοινοτήτων. Ο εν λόγῳ Ἐπίσκοπος, ὡς προϊστάμενος τῆς ἐν Αμερικῇ ορθοδόξου ούκρανικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις θά συμπεριλαμβάνηται ἐφεξῆς καὶ πάντοτε ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, θά διατελῆ ὑπὸ τὴν κανονικὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς καὶ τῶν κανονικῶν αὐτοῦ διαδόχων καὶ ἄρα, ὑπὸ τὴν ὑπάτην διακρίβαν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἡ χειροτονία τοῦ νέου Ἐπισκόπου ἐγένετο ὄντως ἐν τῇ καθεδρικῇ ναῷ τῆς Ν. Υόρκης ἐν συλλειτουργίᾳ μετὰ τοῦ Σαβ. Ἐπισκόπου Ἀγ. Φραγκίσκου Καλλίστου καὶ ὑπερέβρισεν ἱερεῶν καὶ διακόνων ὀρθοδόξων καὶ ούκρανῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἄμα τῇ εἰδήσει τῆς ὑπὸ τῆς αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως ἀναγνωρίσεως τῆς Α.Μ. τοῦ Πατριάρχου Νικολάου, αἱ ἐν Αἴθῳ καὶ Σουδάν ὀρθόδοξοι ἑλληνικαὶ κοινότητες ἔσπευσαν νὰ ἐκδηλώσωσι διὰ τηλεγραφημάτων καὶ ἐγγράφων τὴν χαρὰν ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ λήξει τοῦ ζητήματος.

— Τῇ 18 λήξαντος μηνός, Κυριακῇ, ἡμέρᾳ τῆς ἐνάρεξος τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἐκατονταετηρίδος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τελεσθῆ ἐπὶ τῷ γεγονότι ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου Καίρου δοξολογία, ἱερουργούντος τοῦ Σαβ. Μητροπολίτου Καρθαγένης Κωνσταντίνου Κατὰ τὴν δοξολογίαν παρεστήσαν ὁ Σαβ. Ἀρχιεπίσκοπος Συναίου Παρθύριος, αἱ ἑλληνικαὶ διπλωματικαὶ ἀρχαί, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἑορτασμοῦ κ. Α. Πεζάς, πλείστοι ἐπιστήμονες, ἀλόφοι τοῦ Πανεπιστημίου, ἄλλοι ἐπίσημοι καὶ πικνὸν ἑκκλησίασμα. Μετὰ τὴν δοξολογίαν ὁ τελεταρχὼν ἱεράρχης εἶπε τὸν κατάλληλον τῇ περιστάσει λόγον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Κατὰ τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων τοῦ παρ. ἔτους εἰς τὸ ὀρθόδοξον σερβικὸν ποιμνιον διενεμήθη κατὰ χιλιάδας ποιμαντορικῆ ἐγκύκλιος τῆς Α. Μ. τοῦ Πατριάρχου Βαρνάβα, ἀναπτύσσουσα τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἁθῆου κομμουνισμοῦ καὶ τὸν ἐκ τοῦ ρωσικοῦ μολοζβερισμοῦ κίνδυνον τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινωνίας, τοῦ ἔθνους, καὶ τοῦ κράτους, ἰδιαζάντως ἀπειλοῦντος τὴν σερβικὴν γενναίαν, πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ κομμουνισμὸς ἔχει στρέψει τὴν ὅλην του προσοχὴν, προσπαθὼν διὰ παντοίαν γοητευτικῶν μέσων νὰ προσεταιρισθῇ τὴν παιδικὴν καὶ τὴν νεανικὴν ἡλικίαν. Ἐγκύκλιον ἀπέλυσεν καὶ ὁ ἐπίσκοπος Δαλματίας Βιρηνάιος, ἀναπτύσσων ἐν αὐτῇ τοὺς ἐκ τοῦ κοινωρδάτου μετὰ τοῦ Βατικανοῦ κινδύνους τοῦ ὀρθοδόξου νοτιοσλαβικοῦ λαοῦ.

— Ὁ κλῆρος καὶ τὸ ποιμνιον τῆς ἐπαρχίας Μανροβονίου ἀπερῆθησαν σφοδρὰν διαμαρτυρίαν κατὰ τοῦ μεταξὺ τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ Βατικανοῦ κοινωρδάτου, ὡς μισοῦντος τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ σερβικοῦ ἔθνους καὶ κράτους, ἀξίῳ ὅπως μὴ ἐπικυρωθῇ ταῦτο, παρακαλεῖ δὲ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς σερβικῆς Ἐκκλησίας νὰ διοργανώσῃ δραστηρίαν ἀντίδρασιν κατὰ τῆς ἀποδοχῆς του.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀπεφάσισεν ἀστηρόδως εἰς τὸν κλῆρον τῆς Βασσαραβίας τὴν χρῆσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς σλαβωνικῆς γλώσσης ὡς γλώσσης λειτουργικῆς.

— Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀπεφάσισεν ὅπως παρὰ τὰς Πανεπιστημιακὰς Σχολὰς ἰδρύσῃ φοιτητικὰ οἰκοτροφεία, ἐν οἷς, παραλλήλως πρὸς τὴν θεωρητικὴν ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν, οἱ θεολόγοι φοιτηταὶ νὰ ἀσκῶνται καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν πράξιν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ἡ ἀρχιερατικὴ Σύνοδος ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐξεπρόνησεν σχέδιον περὶ τροπολογίας καὶ συμπληρώσεως τοῦ καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐξαρχίας. Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπεδέχθη ὁριστικῶς εἰς τρίτην ἀνάγνωσιν τὸ νομοσχέδιον περὶ τροπολογίας καὶ συμπληρώσεως τοῦ καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐξαρχίας. Ἡ σπουδαιότερα τροπολογία ἐν τῷ καταστατικῷ ἀφορᾷ τὴν σύνθεσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐφεξῆς ἡ Ἱερὰ Σύνοδος θ' ἀπαρτίζεται ἐξ ὅλων τῶν ἐπαρχιακῶν ἀρχιερέων καὶ θ'

ἐκλέγῃ τὴν μόνιμον ἐπιτροπὴν τῆς μικρᾶς Συνόδου. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ ὁλομελείᾳ αὐτῆς θά συνέρχηται εἰς σύσκεψιν δις τοῦ ἔτους. Ἡ μικρὰ Ἱερὰ Σύνοδος θ' ἀπαρτίζεται ἐκ 4 μητροπολιτῶν, οἵτινες ἔχουσι διοικήσει τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν τοῦλάχιστον ἐπὶ μίαν τρίτην. Ἡ ἐντολὴ τῶν μητροπολιτῶν τούτων θά εἶναι διαρκῆς. Διὰ τοῦ νέου σχεδίου τοῦ καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐξαρχίας ἀποκαθίσταται ὁριστικῶς καὶ ἡ ἐπαρχία τῆς Λοφτσᾶς, ἥτις λίαν προσεχῶς θά ἐκλέξῃ καὶ τὸν μητροπολιτὴν αὐτῆς.

ΡΟΜΑ·Ι·ΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τῇ 20 Ἰανουαρίου 1937 ἐτελεύτησεν τὸν βίον ἐν Βηρυτοῦ ὑπερεφδομηκοντούτης τὴν ἡλικίαν ὁ Σεβασμιανὸς Rosenvalle τοῦ τάγματος τῶν Ἱησοῦτιῶν, ἀρχιεπίσκοπος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἁγίου Ἰωσήφ, λίαν γνωστὸς ἐκ τῶν ἐπιστημονικῶν του ἐργασίων περὶ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Ἀνατολῆς.

— Ἐν τῇ κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ τελευταίᾳ του ἐγκυκλίῳ (Divini Redemptoris) ὁ Πάπας ἀναπτύσσει ὅτι ἡ κομμουνιστικὴ θεωρία, ἀπολύτως ὀλισθηρὰ, ἀρνεῖται πᾶσας τὰς πνευματικὰς ἀξίας, ἄρα καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ὅτινα κέκρηται μόνον ἡ ἡμᾶς, τὸ «καλλεκαίβ». Ἀγνωμονεὺς πᾶσαν ἀθετανίαν καὶ καταλύων πᾶσας τὰς βίους τῆς συγχρόνου κοινωνίας, τῷᾳς, χαρακτηρίζων δὲ τὴν ἥθροικίαν ὡς «ὄλιον διὰ τὸν λαόν» ὁ κομμουνισμὸς παρέχει ἀνεπιληρώτους ὑποσχέσεις εἰς τὰς ἐργατικὰς μάζας, ἢ, προσπαθεῖ νὰ κερδήσῃ ὑπερ τῶν φαντασιοπληξίῶν τῆς διδασκαλίας του. Ἐν τέλει ὁ Πάπας προσκαλεῖ πρὸς ἀντίδρασιν κατὰ τοῦ κακοῦ τούτου διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιών καὶ τῆς ἐνεργοῦ πρὸς τὸν πληθὸν ἀγάπης.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τῇ 16 Ἰανουαρίου 1937 ἀπέθανεν ὁ ἐπὶ 17 εἴη χρηματίας Ἀγγλικανὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Manchester, Edmund Arbutnot Knok, ἐνενηκοντούτης τὴν ἡλικίαν, λίαν γνωστὸς γενόμενος ἐκ τῶν σπουδαίων συγγραμμάτων του. Ὁ εἰς, ἐκ τῶν τριῶν υἱῶν του διακρίθη ἐν τῇ κληρῳ τῶν Ἀγγλοκαθολικῶν, ὁ ἔτερος διευθύνει τὴν σεαυτικὴν ἐφημερίδα Punch, ὁ δὲ τρίτος πρῶτος εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν κατέχει διαπρεπῆ θέσιν ἐν τῷ κληρῳ αὐτῆς.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Προκαίμενον νὰ ἐορτασθῇ ἡ Ἐκατονταετηρίς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐλήφθη ὑπὸ τῆς Συγκλήτου ταυτόχρονος ἀπόφασιν ἵνα ἐκαστῇ Σχολῇ ἐκδόσῃ δι' ἑνὸς τῶν καθηγητῶν τὴν ἱστορίαν αὐτῆς. Ἡ Θεολογικὴ σχολὴ ἀνεθέσεν λίαν ἐπιτυχῶς τὴν συγγραφὴν ταύτης εἰς τὸν φιλόσοφον καὶ ἐκ τῶν ἐγκριωτέρων μελῶν αὐτῆς Ἀκαδημαϊκὸν καὶ τέως ὑπουργὸν τῶν Θερημαμάτων κ. Δημ. Μπαλῶνον. Λεγομεν ὅτι ἡ ἐκλογή λίαν ἐπιτυχῶς ἐγένετο καὶ διὰ τὴν ἄριον ἐργασίαν, ἀλλὰ καὶ διότι μερὸς τοῦθρονον ἡ ἱστορία τῆς Θεολογικῆς σχολῆς ἀνεφάνη εἰς κομψὸν τεύχος ἐκδοθεῖσα (Ἀθῆναι 1937, σελ. 60 πινάκας Η').

Τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἀναφέρεται εἰς τὴν ἵδρυσιν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς Θεολογικῆς σχολῆς, ἔπεται δὲ τὸ Β' κεφάλαιον, ἐν ᾧ βιογραφουται διατελεσαντες καὶ διατελοῦντες καθηγηταὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου διορισθέντος ἀρχιμ. Μισαὴλ Ἀποστολίδου τοῦ Κρητός, Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κατόπιν, τοῦ καὶ πρώτου διατελεσάντος Κοσμητοροῦ, ἐν ὅλῳ καθ' ὅλην τὴν ἑκατονταετίαν εἰς 32 τακτικούς καὶ ἐκτάκτους ἀνεθόντας τοῦ ἀριθμοῦ. Ἐκ τούτων οἱ 31 ἐγένοντο τακτικοί, εἰς ἀπεχώρησιν ὡς ἕκτακτος—ὁ ἀρχιμ. Δαμιανὸς Λυβαρόπουλος—καὶ εἷς διαταλαί ἕκτακτος, ὁ ἀρχιμ. κ. Εὐαγγέλος Ἀγκωνιάδης. Ἐκ τούτων πάλιν δύο δεκα εἶναι κληρικοί. Το Γ' κεφάλαιον ἀναφέρεται εἰς τὰς ἑδρας, αἵτινες σημερὸν εἰσι καθιερωμέναι, τακτικαὶ ἑνδεκα καὶ πέντε ἕκτακται, συμπληρωμένοι δὲ ἐγγενη τακτικαὶ καὶ μία ἕκτακτος. Ὑπῆρχεν ἐποχὴ καθ' ἣν ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἑνα καθηγητῆν, φιλόσοφον ἄριστον καὶ σαφὸν θεολόγον, τὸν δαίδαμον Κ. Κωνταγόνην. Ἐκ τῶν 32 καθηγητῶν ἑνδεκα διετελέσαν Ἑλληνόγενε—μαλιστα δις ὁ Ἀποστολίδης—ὁ δὲ κ. Μεσσαροῦς ἀρμενενοσε δύο εἶη ὡς ἀντιπρότανης ἀντικαθιστῶν τῶν ἐν Γαλλίᾳ λόγῳ

τοῦ πολέμου διατρέβοντα τότε πρόταιν Γ. Φωκῶν. Κομήτορες δὲ οἱ πλείστοι διετέλεσαν, ἐξ ὧν ὁ Κοντογόννης δεσποτάκις, ὁ δὲ Ἀποστολίδης ἐνδεκάκις.

Τὸ ΣΤ' κεφάλαιον ἀφιερῶνται εἰς τοὺς ὑψηλτάς ἀνερχομένους εἰς 24, ἐξ ὧν ἑπτὰ ἀπέθανον, τοῖσιν δὲ δύο εἶναι ἐν ἐναργεῖα, οἱ κ. κ. Α. Φιλιππίδης καὶ Δ. Μαρμαρῆς, δύο δὲ εἶναι ὑποψήφιοι ἤδη ὑψηλταί, οἱ κ. κ. Καρμυρῆς καὶ Ἰωαννίδης. Ἐκ τῶν ὑψηλτῶν ὁ Χρῖστος Μακρῆς εἶχε τὴν τιμὴν νὰ πέσῃ ἐνδόξως ἐν Δορικῇ κατὰ τὸ 1912, ἀξιεπαιώς δὲ ὁ κ. Μπαλάνος, ὡς κοσμητικῶς ἐπρότεινε καὶ ἐνεκρίθη ἡ σύγκλητος τὸν ἐντειχισμὸν ἀναμνηστικῆς πλακῆς ἐντὸς τῆς κεντρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου εἰσοδοῦ. Ἐκ τῶν πεσομένων φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς γνωσ. Ἱερῶν τὸν ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ πεσόντα Γεώργιον Γουφτάκη (πρὸς Τρεῖς Ἰερῶν καὶ 1922 ἄριθ. 553), καὶ τὸν ἐκ τῶν κωκυθίων τοῦ Βαλκανικοῦ πολέμου θανόντα πετυχιούχον τῆς Θεολογικῆς Μιχαὴλ Γαζῆν. Ἐκτίθηται κατόπιν ἐν τῷ Ζ' καὶ Η' κεφαλαιῷ ἡ ἐπιστημονικὴ δράσις καθηγητῶν καὶ ὑψηλτῶν, ἐκτίθενται δὲ καὶ τὰ τῶν φοιτητῶν. Ἐκ τούτου κατὰ τὴν ἐκατονταετιαίαν ἐνεγράφησαν 2182 φοιτηταὶ τῆς Θεολογικῆς, ἐξ ὧν 17 θειοποιήθη, ὧν ἡ πρώτη ἐνεγραφή τὸ 1923 ἔτος, εἰς τὰ ὑπόλοιπα κεφάλαια Θ, Ι, ΙΑ, ΙΒ, ΙΓ, ΙΔ, ΙΕ, ἀναγράφονται οἱ πετυχιούχοι καὶ διδάκτορες, 1044 ἐν ὅλῳ, ἐξ ὧν 27 ἔγενον ὁρ. Ἰεροδ., μετὰ 20 δὲ ὁλόκληρα ἔτη ἀπο τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς ἔλαβεν πετυχιον πρῶτος ὁ Ῥωσσοῦ Π. Νιντασίση, πρῶτος δὲ κατόπιν Ἑλληὴν ὁ Κων. Νασσορίδης, διαπρεπῆς περὶ τὴν Θεολογίαν καὶ φιλοσοφίαν ὡς Γυμνασιαρχῆς ἐπὶ πολλοῖς καὶ καλοῖς πονήμασι. Ἐξειδίχονται ἐν συνεχείᾳ οἱ ἐπιτιμοὶ διδάκτορες, οἱ εὐαγγέται καὶ διαπρεπεῖς περὶ τὴν Θεολογίαν καὶ φιλοσοφίαν ὡς Γυμνασιαρχῆς ἐπὶ πολλοῖς καὶ καλοῖς πονήμασι. Ἐξειδίχονται ἐν συνεχείᾳ οἱ ἐπιτιμοὶ διδάκτορες, οἱ εὐαγγέται καὶ διαπρεπεῖς περὶ τὴν Θεολογίαν καὶ φιλοσοφίαν ὡς Γυμνασιαρχῆς ἐπὶ πολλοῖς καὶ καλοῖς πονήμασι. Ἐξειδίχονται ἐν συνεχείᾳ οἱ ἐπιτιμοὶ διδάκτορες, οἱ εὐαγγέται καὶ διαπρεπεῖς περὶ τὴν Θεολογίαν καὶ φιλοσοφίαν ὡς Γυμνασιαρχῆς ἐπὶ πολλοῖς καὶ καλοῖς πονήμασι.

Τὸ ἔργον, λεπτομερέστατον, τιμᾷ τὸν ἐργάτην, ὅστις εἶχε δημοσιεύσει τὸ 1931 ἔτος ἱστορικὴν ἐπισκόπησην τῆς ἰδίας Σχολῆς ἐν τοῖς Ἐναγισμοῖς ἐπὶ τῇ 35ῃ ἐπετηρίδι τῆς ἐπιστημονικῆς δράσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου.

Μηδαμῶς τινὰς παρατηρήσεις ἐπιτραπήτω μοι να σημειώσω.

Ἐκ τῶν δώδεκα κληρικῶν καθηγητῶν ὁ εἰς ὀνομάζεται ἀρχιμανδρίτης, ὁ ἕτερος κληρικός, ὁ ἕτερος φέρεται ὡς ἱεροεπίσκοπος, ἑπτὰ ὀνομαζοῦνται δὲ χειροτονηθέντες πρεσβύτεροι, οἱ δὲ ὑληροεπώντες ἤδη δύο ἀρχιμανδρίται καθηγηταὶ οὐδόπως ἀναφέρονται ὡς κληρικοί. Κατὰ κυριολεξίαν, ἐκ τούτων οἱ ἑνδεκά ἀνήκοντες εἰς μόνὰς εἶναι ἱερομόναχοι εἰ; δὲ, ὁ Ῥομπότης, καθ' ὃ ἔγγιστος, εἶναι Πρεσβύτερος, ἀν καὶ ἡ γενικὴ ὀνομασία τοῦ ἱερέως ὡς πρεσβύτερου δὲν εἶναι σφάλμα. Ὁ ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου καθηγητῆς ἄοιδμος Νεοφυτος Βάμβας δὲν

ἦτο ἀρχιμανδρίτης, ὡς ἀναγράφεται (σελ. 25 ὑποσ.), ἀλλ' ἀπέθανεν εἰς ἔσχατον γῆρας Διάκονος. Ἐν τῇ Πανεπιστημιακῇ καθηγητῆς διορίσθη ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ καὶ ὁ ἄρχιμ. Νεόφυτος Λούκας καὶ ἐν τῇ Θεολογικῇ ὁ Κων. Οἰκονόμος πρεσβύτερος ὁ ἐξ Οἰκονόμου, ἀλλὰ δὲν ἀνέλθων. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἱερομόναχος Θεόκλητος Φαρμακίδης, ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἀναγεγρόμενος ὡς καθηγητῆς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ, αὐδέποτε ἐδίδαξεν, ἀλλοτε δὲ ὡς ἰσχυροσθη ἐστερεώτερο ἐπιστημονικῶν βιβλίων, καὶ ἄλλοτε ὡς ἄλλοι τὸν ἐδικαιολόγησαν, διότι ἔπασχε τὸν φάουγγα δῆθεν, ἀπεποιήθη δὲ καὶ τὴν κοσμηταίαν κατὰ τὸ 1853 ἔτος.

Ἡ μεταβολὴ τοῦ τίτλου Προλήτου εἰς Διδάκτορα ἐγένετο ἐπὶ τῆς κοσμηταίας τοῦ μακαρίτου Ν. Παπαγιαννοπούλου καὶ ὅπου αἰτήσεως τοῦ Γαβριὴλ Νιδίτζη, γόνυ Μητροπολίτου Μαυροβουνίου. Ἐκ τούτου νομίζω ὅτι ὁ Γαβριὴλ Νιδίτζης καὶ ὁ καθηγητῆς κ. Ἀμ. Ἀλιβεζάτος ταῦτα πράγματα ἐγένοντο διδάκτορες.

Εἰς τὸ συνέδριον τῶν παλαιοκαθολικῶν τῶν ἐτῶν 1874-1875 παραλείπεται ὁ μακαρίτης καθηγητῆς Φίλιππος Παπαδόπουλος, εἶναι δὲ γνωστὴ ἡ ἀντίθεσις αὐτοῦ μετὰ τὸν μακαρίτην Ζ. Ῥόσην καὶ τὰ ἐκ τούτου διάφορα δημοσιεύματα.

Ἄγ. Ζάχου, Τὸ Ὅρος Σινᾶ καὶ ἡ Μονὴ Ἀγίας Αἰκατερίνης. Ἀν Ἀθήναις, 1937, σ. 256. Ὁ κ. Ἀγαμέμνων Ζάχου γνωστός ἐκ τῆς πνευματικῆς καθόλου δράσεώς του, ἐπισκεφθεὶς ἐκ Καίρου, ὅπου ἐργάζεται, τὸ Ὅρος Σινᾶ καὶ ἐμπειροπαιδαγωγικῶς μελετήσας αὐτὸ καὶ τὴν ἐν αὐτῷ περιώνυμον μονὴν τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, συνέγραψε καὶ ἐδημοσίωσεν τὸ ἀνωτέρω σύγγραμμα, ἐφάμιλλον τοῦ ὁποίου δὲν ἔχει ἴσως νὰ δεῖξῃ ἡ ἡμετέρα καὶ ἡ ξένη ἱκανῶς πλοῦσια περὶ Σινᾶ φιλολογία. Ἐν πρώτῳ μέρει τῆς συγγραφῆς περιγράφει ζωηρότατα τὸ ταξείδιον ἀπὸ Καίρου εἰς Σινᾶ, ἐν δευτέρῳ τὴν μονὴν τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης ἐν τοιαύτῃ λεπτομερείᾳ, ὥστε καὶ ὁ μὴ ἐπισκεφθεὶς αὐτὴν νὰ ἔχῃ ἐνώπιόν του πλήρη εἰκόνα τῆς ἱστορικότητος καὶ ἐνδόξου ἐκείνης μονῆς. Τὸ τρίτον μέρος εἶναι ἀφιερῶνται εἰς τὴν περιγραφὴν ἄλλων περὶ τὴν μονὴν Προσκυνημάτων καὶ αὐτοῦ τοῦ Ὅρους Σινᾶ ὡς καὶ τῆς Φαράν. Ἐν τῷ τετάρτῳ μέρει περιγράφει ὁ συγγραφεὺς τὴν ζωὴν τῶν Βαδουϊτῶν, τῶν μοναχῶν καὶ τῶν προσκυνητῶν, διότι καὶ οἱ τελευταῖοι οὗτοι, ἐπισκεπτόμενοι τὴν μονὴν, ὑποβάλλονται εἰς ὀριζόμενα διατυπώσεις. Ἐξαιρητικῆς σπουδαιότητος εἶναι τὸ πέμπτον βιβλίον τῆς σπουδαιότητος ταύτης συγγραφῆς, ἐν ᾧ γίνεται λόγος περὶ τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης μετὰ πλείστον παρατηρήσεων καὶ λεπτομερειῶν θεολογικῶν, ἱστορικῶν καὶ ἀγιογραφικῶν. Πᾶσα ἀπόπειρα ἀναλύσεως τοῦ περιεχομένου τῆς συγγραφῆς, δύναται νὰ ζημιώσῃ αὐτήν. Ὁ κ. Ζάχου συνέγραψεν αὐτὴν οὐχὶ ὡς ἄλλοις παρατηρητῆς ἢ ἱστορικός, ἀλλὰ μετὰ βαθύτατον αἰσθημα καὶ μετὰ μεγάλην καὶ ποιητικὴν ἑξαρεσίαν, μετέδωκε μετὰ πολλῆς τῆς δυνάμεως λόγου οὐχὶ ἄπλως τὸ τι εἶδε ἀλλὰ καὶ τὸ τι ἠϊθάνθη, τὴν βαθυτάτην συγκίνησιν του καὶ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς καρδίας του παλμοὺς ἐκ τῆς ἱερότητος καὶ ἀγιότητος τῶν τόπων καὶ τῶν ἀναμνήσεων, μεθ' ὧν οὗτοι συνδέονται. Ἐκόσμησε δὲ καὶ τὸ εἰς ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν ἄριστον βιβλίον του διὰ 52 πρωτοτύπων εἰκόνας, προσδεδουσῶν ἐξαιρετικὴν παραστατικότητα εἰς τὴν καὶ ἄλλως ζωηρὰν ἐκθεσιν αὐτοῦ.

X.

Ἐν τῷ περιοδικῷ «Ὁρθόδοξος Ρουμανικὴ Ἐκκλησία» τῷ ἐκδόσῳ ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας (Ἐτ. 55, τευχ. 1-2, 1937, σ. 117-124) ὁ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου κ. Θεόδωρος Ποπέσκου δημοσίωσεν εὐρυπλάτην ἀνάλυσιν τῆς Γενικῆς Ἐπισκοπικῆς ἡσυχαστικῆς καὶ κοινωνικῆς δράσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, 1936» καὶ περιγράφει λεπτομερῶς καὶ διὰ μακρῶν τὴν καθόλου δράσιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἀμιλκᾶ Σ. Ἀλιβεζάτου, τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ. Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ἐξ ἐπόψεως ὁρθοδόξου. Λόγος εἰς τὸ

μνημόσυνο των ιδρυτών, εδραργαντων και Καθηγητών του Πανεπιστημίου, ρηθείς έντολή της Συγκλήτου τή 30 'Ιαν. 1937. 'Αθήναι 1937.

Εδωγγ. Γ. Κλεομβρότου, Τό υπ' αριθ. 28 χειρόγραφον της έν Λέσβω Ιερῆς Μονῆς του άγ. 'Ιωάννου του Θεολόγου ('Υψηλού) και ό περιφημος ζωγράφος Μανουήλ Πανσέληνος. (Ανατύπωση έν του 'Ποιμένος'). Μυτιλήνη 1937.

Δημοσθένους Σ. Στεφανίδου, τακτικού καθηγητού της Πολιτικής Οικονομίας έν τῷ Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης, Εισαγωγή εις τήν εφαρμοσμένην κοινωνικήν οικονομικήν. Τύποις 'Ελληνικής 'Ιατρικής», Θεσσαλονίκη 1937

Διονυσίου Δ. Παπαγιαννοπούλου π. Θ., Κατάλογος των χειρογράφων της Βιβλιοθήκης Παναγιώτου Γριτζάνη. 'Αθήναι 1937.

Του αὐτου, Αναγραφή δημοσιευμάτων. 'Αθήναι 1937 (μετά πρόλογον του Σαβ. Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφανοσόλου 'Ιεζεκιήλ).

'Ο Ποιμήν», Τό τεύχος του Νοεμβρίου του παρελθόντος έτους έξεδόθη «πανηγυρικόν», ώς αφιερωμένον εις τά έγκαίνια του θεραπευτηρίου Λέσβου «'Η 'Υγεία».

'Ιωάννου Δ. Φραγκούλη, 'Ιησοῦς ό Ποιμήν των ψυχών. ('Ανάτυπον έν της «'Εκκλησίας»). 'Αθήναι, τύποις «Φοίνικος» 1937.

Γ. Σοτηριάδου 'Ερευναί και άνασκαφαί έν Μαραθώνι ('Εκ των Πρακτικών της έν 'Αθήναις 'Αρχαιολογικής 'Εταιρείας του έτους 1935). 'Αθήναι 1936.

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ι. Μητρόπολις Φθιώτιδος

Χρησεύσης της θέσεως τακτικού έφημερίου της ένορίας Γλύφας προσκαλεί τους βουλομένους να καταλάβωσι τήν θέσιν ταύτην και έχοντας τά υπό του νόμου όριζόμενα προσόντα, όπως έντός δέκα ημερών από της δημοσιεύσεως της παρούσης υποβάλλωσι εις τά γραφεία της Ιερῆς μητροπόλεως τά υπό του άρθρου 83 του νόμου 5439 περί ένοριών προβλεπόμενα πιστοποιητικά. 'Εν Λαμία τῷ 19 'Απριλίου 1937. 'Ο † Φθιώτιδος 'Αμβρόσιος.

Ι. Μητρόπολις Γρεβενών

'Εχοντας υπ' όψει τās διατάξεις του κωδικ. νόμου 5439 «περί ένοριακών ναών και έφημεριών κλπ.» καλούμεν τους βουλομένους και έχοντας τά νόμιμα προσόντα, να καταλάβωσι τās χρησεύσας θέσεις τακτικού έφημερίου των ένοριών 1) άγιου 'Αποστόλου—άγιου Γεωργίου, 2) άγιου Γεωργίου—'Αναβούτων, 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου—'Ανθρακιάς, 4) άγιου Νικολάου—'Αράπι, 5) Κοιμήσεως Θεοτόκου—Γεωργίτης, 6) άγιου Γεωργίου—'Ελάφι, 7) άγιου Νικολάου—Παλιουργιάς, 8) άγιου Νικολάου—Σμίξης και 9) άγιου Κωνσταντίνου—Φιλιππείων τῆς καθ' ήμάς επαρχίας, όπως έντός τριών μηνών από σήμερα υποβάλλωσι εις τό γραφείον τῆς Ιερῆς μητροπόλεως ήμών τά υπό του ειρημένου νόμου όριζόμενα δικαιολογητικά έγγραφα, ίνα προβήωμεν εις τήν ανακήρυξιν ύποψηφίων διά τās προειρηθείσας ένορίας. 'Εν Γρεβενοίς τῷ 29η 'Απριλίου 1937. 'Ο † Γρεβενών Γεωβάσιος.

Ι. Μητρόπολις Αίτωλίας και 'Ακαρνανίας

Προκαίμενοι να προβήωμεν εις ανακήρυξιν ύποψηφίων διά τās κενῆς έφημεριακῆς θέσεις 1) ι. ναοῦ «άγ. Πα-

ρακευῆ- Μασολογγίου, 2) ι. ναοῦ «Κοιμήσεως Θεοτόκου- Γαλατά, 3) Ιερῶν ναοῦ «'Απόστολος Θωμάς» 'Εμπροσού, προσκαλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τά νόμιμα προσόντα, όπως μέχρι τέλους Μαΐου έ. έ. υποβάλλωσι ήμιν τά υπό του κωδικ. Νόμου 5439 προβλεπόμενα δικαιολογητικά. 'Εν Μασολογγίῳ τῷ 20 'Απριλίου 1937. 'Ο † Αίτωλοακαρνανίας 'Ιερόθεος.

Ι. Μητρόπολις Φωκίδος

Καλείται πῶς ό προσοντούχος και βουλούμενος να ανακηρυχθῆ έκλόγιμος προς κατάληψιν της κενωθείσης έφημεριακῆς θέσεως του έν Εύπαλιῳ Διορίδος ένοριακοῦ Ιεροῦ ναοῦ «άγιος Γεώργιος» να υποβάλλῃ ήμιν μέχρι τῆς 31ης Μαΐου έ. έ. προς έλεγχον τά κατά τό άρθρον 83 του κωδικοποιημένου νόμου 5439 πιστοποιητικά προσόντων. 'Εν 'Αμφίσσῳ τῷ 23 'Απριλίου 1937. † 'Ο Φωκίδος 'Αθανάσιος.

Ι. Μητρόπολις Χαλκίδος

Χρησεύσων των θέσεων των έφημεριών των ένοριών 1) Νέων Ψαρών, 2) Καρκιῶν, 3) Μαιουρούλων, 4) Αόγαστιῆς, 5) Μετοχίου Κηρώας, προσκαλούμεν τούς βουλομένους να καταλάβωσι τās θέσεις ταύτας και έχοντας τά υπό του νόμου 5349 περί ένοριακών ναών και έφημεριών όριζόμενα προσόντα, όπως μέχρι τέλους 'Απριλίου 1937 υποβάλλωσι εις τά γραφεία της υπ' ήμῶν ι. μητροπόλεως τά υπό του άρθρου 83 του ός άνω νόμου όριζόμενα πιστοποιητικά. 'Εν Χαλκίδι τῷ 2 'Απριλίου 1937. † 'Ο Χαλκίδος Γρηγόριος.

Ι. Μητρόπολις Μαντινείας και Κυνουρίας

Κενωθείσης της θέσεως έφημερίου έν τῷ ένορίῳ 'Ιεροσολιῶν Κυνουρίας καλούμεν οι έχοντας τά νόμιμα και κανονικά προσόντα και άπιθυμούντες να Ιερατεύσωσιν έν αὐτῇ ίνα υποβάλλωσι ήμιν μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου και δι' αίτήσεως τῶν τά άπιτυόμενα πιστοποιητικά, ίνα άνακηρυχθῶσιν ύποψήφιοι. † 'Ο Μαντινείας και Κυνουρίας Γερμανός.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ

Ι. Μητρόπολις Θήρας

'Ακρωθείσης της διενεργηθείσης τῆν 25ην 'Οκτωβρίου 1936 μειοδοτικῆς δημοπρασίας έκπαλήστως του έν 'Αμοργῷ κτήματος «Καλογερική», ές 2 1/2 στρεμμ. έπαναλαμβάνεται αὐτή τῆν 30ην Μαΐου 1937, ήμεραν Κυριακήν και άραν 10 π.μ. έω; 12ην μ. έν Χώρα 'Αμοργῶ και έν τῷ συνήθει τόπω των δημοπρασιών, πρώτη προσφορά δραχ. 42.000. Τῆς συγγραφῆς ύποχρεώσεων και λοιπών όρων δύνανται να λαβῶσι γνώσιν οι βουλόμενοι παρά τῆ ι. μητροπόλεως Θήρας και τῷ ήγουμενοσυμβουλίῳ τῆς έν 'Αμοργῷ ι. μονῆς Χοζοβιτιάσσης. 'Η δημοπρασία ένεργηθήσεται δι' έναφραγίστων προσφορών. 'Εν Θήρῳ τῷ 20 Μαΐου 1937. 'Ο † Θήρας 'Ανθίμος.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διευθύνουσα 'Επιτροπή:

- † 'Ο 'Αθηνών ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
- † 'Ο Κίτρους ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
- † 'Ο Μεσσηνίας ΠΟΥΛΚΑΡΗΟΣ

Υπεύθυνος, Π. Σ. Μανουίλας

Τύποις «Φοίνικος» όδός Αεραγώνων 4 όγ. Τηλ. 84-229